

POPRAVKI I NABAVKE UMJETNINA UMJETNIČKOG OBRTA U STOLNOJ CRKVI U HVARU U TOKU 16—19. STOLJEĆA

Cvito Fisković

UDK 726.591.025:745 > (497.13 Dalmacija)"14"
Izvorni znanstveni rad
Cvito Fisković
Aljinovićeve 26 B, Split

Autor publicira niz novih arhivskih dokumenata o popravcima i nabavkama pojedinih umjetnina hvarske katedrale, dopunjujući time vlastitu monografiju o tom spomeniku. Posebna pažnja obraća se lokalnim naručiocima među kojima su se isticali poznati hvarski književnici Hanibal Lucić i Marin Gazarović.

O gradnji i umjetninama hvarske stolne crkve, njenim žrtvenicima i slikama, pisalo je nekoliko pisaca i povjesnika umjetnosti, spominjući njene graditelje koji je sagradio i oblikovao njene kamene zidove i svodove, kipare koji ih ukrasiše kamenim ukrasima, reljefima i mramornim žrtvenicima i slikare koji svojim slikama oplemeniše njene prostore.¹ Pri tom pisanju stručnjaka i ostalih objavljen je njen rast, tok i slijed gradnje. Spominjane su i posebno opisane različite umjetnine i radovi umjetničkog obrta u njenoj unutrašnjosti. Svi ti umjetnički obrađeni i zaokruženi prostori, podređeni obredima i veličanju izraza pobožnosti, vjere, a i blagostanja vjernika i likovnog ukusa, stopiše se u cjelinu koja se popunjavala likovno oblikovanim manjim predmetima za različita crkvena bogoslužjenja i svečanosti. Oni pak oživljavahu i popunjavahu svojih pojedinostima svečanosti vjerskog obreda u kojemu se pregledno i prikladno, a držeći se utvrđenih pravila obrednika, razvijao ugođaj osvijetljen južnim svjetlom prozora i drhtavim bljeskom voštanica i uljanica kandila.

Blistavi srebrni i oslikani predmeti, šarene svećeničke odore, zastave, zastori i prostirke pojačavahu sklad slikovito sljubljenih crkvenih prostora, ozvučenih starinskim latinskim i hrvatskim napjevima protkanim davnom čakavicom i uznesenih zvukom orgulja. Barokna veličan-

¹ *D. Domančić*, Valierova vizitacija na otoku Hvaru i Visu, Arhivska građa otoka Hvara I, Hvar 1961, str. 7—32; *C. Fisković*, Hvarska katedrala, Split 1976, str. 1—185, sl. 1—48; *C. Fisković*, Novi podaci o Hanibalu Luciću, Čakavska rič 1, Split 1974. Tu sam objavio popravke i nabavke izvršene dok je pjesnik bio operarij stolne crkve, stoga ih ovdje ne navodim, a odnose se na godine 1532, 1536—1540.

stvenost, protkana malograđanskim častoljubljem i povodenjem za velikim središtima, bila je obuzdana nemoći male sredine, iz koje je ponekad provirivala i bijeda i nehaj, i svećenstva i građanstva. Pa ipak se crkva svetog zaštitnika njihovim marom i doprinosom postepeno, uz slike i žrtvenike priznatih slikara i kipara, popunjavala u svim njenim dijelovima i radovima likovnih obrtnika. Ti stvarahu različite tvorevine u mramoru i kamenu, u drvu, tkaninama i kovini po načinu umjetničkih slogova, a one se izlagahu nanizane i skladno uklopljene u prostranstvo zakašnjelih građevnih postignuća.

Ta popunjavanja velikih, umjetnički zamišljenih prostora malim rukotvorinama ostvarivano je u stolnoj crkvi Hvara po uzoru davno ustaljenih i u toku stoljeća uobičajenih uređaja crkvenih unutrašnjosti, njihovih zidova i velikih žrtvenika. U tome se uz mjesna obožavanja pojedinih svetaca, običaja i obreda razvijahu poneke posebnosti, i u svemu se postigla izvjesna istančanost.

Svima, pak, skrbnicima stolne crkve, svećenstvu, vjernicima, darovateljima i majstorima treba priznati ne samo stalnu volju za nabavkom umjetnina i za njihov estetski učinak nego i brigu i pažnju nad stvorenim i pribavljenim umjetničkim priborom, izloženim često oštećenjima uz skoro svakodnevnu upotrebu, a uz to osjetljive i trošne krhke građe, te nepodesnosti prostora u kojem se izlagaše, a i spremaše sve te pokretne i prenosive rukotvorine. Svi oni, koliko god mogahu u svojoj maloj sredini, popravljahu stare vrijedne predmete koji su, pored svojeg vjerskog znamenja, imali manju ili veću umjetničku, a ujedno i uporabnu vrijednost. Tim je uzdržavan i sačuvan stvoreni sklad i sljubljenost svih tih manjih i većih, složeno, maštovito ili jednostavno oblikovanih predmeta, koje se danas često kida i otklanja bez obzira na njihovu pojedinačnu likovnu vrijednost i uklapanje u kulturnu baštinu, u kojoj smo počinili nepoštovanjem starih djela mnogo uočljivih šupljina.

Ne može se zanijekati da i davnašnja pokoljenja nisu zapuštali pa i rušili starine, dočekujući objeručke nove pomodnosti i privlačne pojave slogova likovnog stvaranja, ali treba ipak reći da je njihova pažnja prema davno stvorenom likovnom djelu, obzirom na skućena sredstva njegova popravka, a i oskudicu i bijedu naših sredina koje ne omogućavahu nabavke novih skupih umjetnina, ipak uspjela spasiti dio dragocjene likovne baštine.

Ovdje su stoga, skoro kao nikad do sada, izneseni podaci o popravcima, a i o zaštiti i čuvanju umjetnina od 16. do 19. stoljeća, na okupu, u sredini koja ne bijaše skrovita, mirna ni pošteđena od burnih svjetskih događaja. O popravku tih rukotvorina hvarske stolne crkve iznosim ove bilješke da posluže ujedno i upoznavanju sličnih pojava i u drugim dalmatinskim sredinama. Iako nije cjelovit, nek ovaj prilog bude ipak pobuda daljnjem istraživanju zaštite i obnove spomeničke baštine, i to manjih, neistaknutih umjetnina i rukotvorina, kojima se vrijednost često dovoljno ne uvažuje u traganju za djelima istaknutijih umjetnika.

Bilješke obuhvaćaju vrijeme od prvih desetljeća 16. a sežu do 19. stoljeća, otkrivaju imena majstora, vrst rukotvorina i vrijeme u kojemu su se vršili popravci ili preinake na njima. To su ponajviše isplate popravaka majstorima, ali ni iz novčane svote koju oni za taj rad primahu ne otkriva se njihov zahvat niti se pri spomenu popravljenog djela može

procijeniti kvar ni vrsnoća popravka. Mjesto tih nedokučivih pojedinosti ipak se može iz ovih zapisa i bilježaka steći bar donekle opći i približni uvid u rad na zaštiti umjetnina i rukotvorina povezan uz hvarsku stolnu crkvu i prosuditi da je sličan bio, u tom određenom vremenu, i u ostalim našim primorskim gradićima u kojima je uvijek bilo majstora umjetničkih zanata i njihovih radionica.

Na popravcima umjetničkih predmeta stolna crkva u Hvaru je okupljala neizravno i u toku vremena majstore drvodjelce, slikare, kovače, bojadisare, uvezivače i prepisivače knjiga i bilježnica, i popravljače orgulja. Ponajviše to bijahu domaći majstori, Hvarani ili oni koji se tu nalažahu. Stizahu tu iz Dubrovnika, Splita, Trogira, Korčule, iz Staroga Grada s istog otoka, ali i iz udaljenije Rijeke i Trsta, te sa italske obale, s Apulije, iz Mletaka, a poneki iz Kaneja na Kreti, iz Flandrije i Španjolske².

Pri popravcima surađivahu mnogi i iz svih redova, u prvom redu svećenici, među kojima se birahu i rizničari, vlastela među kojima su i poznati hrvatski hvarski književnici, pučani, mornari i službenici na mletačkim galijama, vojnici u građanskoj tvrđavi, vlastelinke i picokare, trgovci različitih predmeta. Rad u opremi stolne crkve je svih privlačio, njene pokretne umjetnine se i odlikovahu među onim ostalim bogomoljama. Stolnica je bila hram svetoga pokrovitelja grada, sijelo biskupa i bratovština, njenim svečanostima i obredima prisustvovali najveći predstavnici gradske, često i pokrajinske vlasti, mnogi ugledni putnici, vjernici svih dijelova grada. Njene umjetnine su morale biti uredno čuvane i dostojanstveno izložene pa će nam ta postignuća Hvara poslužiti i za uvid njihova čuvanja i u drugim gradskim crkvama u Dalmaciji.

Dugogodišnja i spora pregradnja i izgradnja hvarske stolnice u 17. stoljeću u kamenu koji se teško dovozio sa susjednih otoka Korčule i Brača preko nepouzdanog mora, napad alžirsko-turskih gusara u drugoj polovini 16. stoljeća koji je oštetiše³ kao nijednu drugu stolnu gradsku crkvu u Dalmaciji, nemiri i sukobi vlastele i puka, sve se to odrazilo u njenom nastajanju. Neimaština i zaostajanje u njenom građenju, u čuvanju i popravku njenih umjetnina ometahu i one koji su se morali brinuti za njihovo odstupanje i trajanje.

Iz spisa službenih biskupskih pohoda doznaje se da je u toj prostranoj crkvi, koja je u toku stoljeća bila gradilište i stovarište drvenih skela i građevnih kamenih dijelova, bilo nereda koji je mogao ugrožavati i njene obredne predmete. Da se u toku 17. stoljeća pojavilo u njenom građenju također posustajanja i nereda doznaje se iz nekoliko arhivskih dokumenata. Na sastanku pučke skupštine u ožujku 1609. godine utvrđeno je da gradnja stolne crkve zaostaje krivicom crkvenih voditelja i da joj nedostaje obrednog pribora⁴ te da slični spilji, što je, uostalom, još gorim riječima potvrdio i biskup Cedulin 1613. godine, usuđujući se reći, onako prkosan kakav je bio, da je »više lupeška špilja nego li kuća božja.«⁵ Premda su te riječi pretjerane iz želje i pobuda da se taj nered sredi,

² C. Fisković, o.c., str. 68, 161; K. Prijatelj, Studije o umjetninama u Dalmaciji IV, Split 1983, str. 10.

³ C. Fisković, Turski napadaj na Hvar 1571, Čakavska rič 2, Split 1976, str. 111—118.

⁴ C. Fisković, o.c. (1), str. 25.

⁵ C. Fisković, o.c. (1), str. 27—102.

ipak je slijedeće godine njen operarij Andrija Bartučević potvrdio da »su žrtvenici vrlo loše opremljeni, slika se glavog žrtvenika jedva raspoznaje od starosti i pljačke Turaka, a sakristija bez pribora«⁶.

Godine 1636. nagomilalo se u unutrašnjosti nabačenog kamenja i ruševne građe.⁷ Kada u ožujku 1664. godine operiraju i defenzori birahu prokuratora, tražili su od njega da vlastima prikaže »potrebno i bijedno stanje stolne crkve sv. Stjepana, koja oskudijeva namještajem, a sama je ruševna i promoćiva«.⁸ Operariji 1679. godine također potvrđiše i nedostatak novca u crkvenoj blagajni.⁹ Krojenje oltarskih prostirki od posteljine udovice Bartola Savoiaro, okitivši ih 1639. godine čipkama, i pojava crkvenih miševa koji su oštećivali orgulje na kojima je orguljao Toma Cecchini, priznati evropski skladatelj 17. stoljeća, otkrivaju jedno snalaženje, a i nehaj prema opremi stolne crkve. Ipak uza sva krpljenja i snalaženja, popisi njenih umjetnina 17. i 18. stoljeća, mramorni žrtvenici s djelima slikara i kipara i dragocijenosti sačuvane u riznici očituju da su Hvarani u toku stoljeća oplemenili i dolično ukrasili njenu unutrašnjost, koja tim predstavlja, uz djela njihovih književnika i njihov urbanizam, dostignuće hrvatske kulture na Jadranu.

Već sam 1974. godine objavio podatke o brizi i popravku umjetnina stolne crkve dok je pjesnik Hanibal Lucić bio njen skrbnik, a ovdje iznosim rad ostalih, jer iako su vijesti o tom kratke, ipak očituju nastojanja koja doprinješe uzdržavanju umjetničke baštine.

Pod upravom skrbnika crkve strani i domaći *drvodjelci i rezbari* tesali su, izrađivali i popravljali drvene predmete, ukrase i namještaj, pa i podove.

Godine 1531. majstor Marko drvodjelac dobavljaše čavle za učvršćivanje polica sakristije i kornih sjedala, a majstor Konstatini izradio je dva poda od dasaka. Majstor Marko, koji je služio u gradskoj utvrdi, popravio je 1534. godine sjedalicu određenu za generalnog providura u koru, a slijedeće godine jednu od klupa za vjernike. Konstantin iz Kaneje na Kreti je isplaćen u ožujku 1546. godine za popravak klupe na kojoj je gradski knez prisustvovao obredima. Ljeti te godine on je popravio i crkvena vrata i izdjelao tri klupice pred žrtvenicima. Bio je vješt u rezbarenju pa je izradio i žrtvenik sv. Uršule.¹⁰

Te godine isplaćeno je majstoru Ivanu Kovačiću koji je sa sinom uz plaću za četiri dana, i to njemu 30, a sinu 16 solada dnevno, popločavao pločnik i radio pod i klupe pred žrtvenikom Paladinijeve obitelji. Majstor Ivan Bonaca popravljao je korna sjedala 1549. godine. Drvodjelac Kristo popravio je 1564. godine svijećnjak. Plemić Nikola Vidali nabavio je dva drvena križa za pogrebe 1565. godine, vjerojatno kod nekog

⁶ C. Fisković, o.c. (1), str. 159.

⁷ C. Fisković, o.c. (1), str. 123.

⁸ 19. III 1664... stato bisognoso et la miserinità della chiesa cathedrale di San Steffano di Liesina, che s'attrova scarsa di sacri supeletili et essa chiesa rovinosa et piovosa...

Spisi bilježnika Jerolima Grisogono, str. 19:
Historijski arhiv Split.

⁹ C. Fisković, o.c. (1), str. 139.

¹⁰ Obožavanje sv. Uršule poznato je u Dubrovniku, Orebićima (crkva u Karme-

drvodjelca, a majstor Marin je 1604. godine otpilio dvije grede i izdjelao ih za novi križ raspela.

Majstor Alviž Mlečić sklopio je zimi 1610. okvir za velika crkvena vrata, popravio im prag i oštećenja od vjetra na njima i onima kapele Svetotajstva, dio crkvenog poda i neke dijelove kornih sjedala. Te godine je majstor Andrija Sasović popravio crkvene klupe, a u studenom 1613. majstor Ivan Dongas izdjelao je novi štionik, ostaklio prozore na apsidi i Gospinoj kapeli te pripremio drveni sanduk za Gospinu sliku da se može odnijeti na popravak u Mletke. U studenome 1614. data je kapara majstoru Petru Dutiću da dođe u Hvar izdjelati klupe sakristije i ostalo u crkvi uz plaću od 3 lire dnevno, ali uvjetom da se izdržava i živi o svom trošku. On je te godine isplaćen za rad na vratnicama prizemlja zvonika i za još neke radove koje je izvršio u crkvi i u sakristiji tokom siječnja 1615. godine.

Pri popravcima drvenog namještaja zaposlio se početkom 1621. godine drvodjelac majstor Šimun iz Rijeke. Različiti radovi koje je on vršio zabilježeni su u posebnu bilježnicu i za njih je bio isplaćen sredinom veljače. Krajem travnja izdjelao je ladice i kutije i ormare koji stajahu uz zid crkve i sakristije, a uredio je i drvene drške i postolja triju zvona na zvoniku.

Majstor Frano Cetinić tesao je isповjedaonice i na Božić 1623. plaćene su mu pored nadnica i daske i ulje koje je pri tome upotrebio. Tada su kupljene, vjerojatno u istu svrhu, i tri jelove grede kod pjesnika Marina Gazarovića koji je, kako ćemo još doznati, prodavao različite, teže i lakše, finije i obične potrepštine i građu u svom dućanu i skladištu.¹¹ U ožujku 1624. drvodjelac Šimun popravljao je klupe u kapeli sv. Križa i učvrstio rasklimana korna sjedala. Majstor Ivan (Dongas?) je izdjelao 1635. godine vratašca ormara u sakristiji. Majstor Nikola Gatolin je 1639. popravio klupu za propovjednika na propovjedaonici, a 1653. godine klupe u crkvi. Među rijetkim majstorima umjetničkog obrta koji u prometni Hvar stizahu iz Trsta je i drvodjelac majstor Luka. On je popravio nekoliko drvenih predmeta za koje mu je isplaćeno zadnjeg travanjskog dana 1675. dvadeset lira. Te godine je po nalogu biskupa Ivana Andreisa trogirski drvodjelac majstor Marko ponešto preinačio biskupsko prijestolje, podigavši ga za stepenicu i povećavši visinu ostale tri stepenice, što se protivilo pravilima obreda, zbog čega se svećenstvo usprotivilo toj novotariji koju je biskup uveo. Luka, tršćanski drvodjelac, je ljeti 1677. godine popravio suncobran koji se nosio nad svećenicima pri viaticima.

Slijedeće godine u veljači rezbar Ivan Krstitelj, koji bijaše zaposlen na galiji mletačkog zapovjednika na Jadranskom moru Garzonija, popravio je veliki fenjer, nošen vjerojatno i u svečanim ophodima, a bijaše

nu) i uzduž Dalmacije, ali u hvarskoj crkvi njenog žrtvenika danas nema.

¹¹ C. Fisković, Gazarovićev ljetnikovac u Visu, Hrvatsko kolo, Zagreb 1946, str. 118—131 i C. Fisković, Baština starih hrvatskih pisaca, Split 1978, str. 333; C. Fisković, o.c. (1), str. 94; D. Berić, Prilog biografiji pjesnika Marina Gazarovića, Prilozi povijesti otoka Hvara I, Split 1959, str. 73—86; H. Morović, Pjesme Marina Gazarovića u izdanju njegove »Ljubice«, Sa stranica starih knjiga, Split 1968, str. 87; T. Maroević, Dragocjeni fragment Gazarovićeve »Ljubice«, Zrcalo Adriansko, Rijeka 1988, str. 36—50; T. Maroević, Gazarevićevo »ribarsko prigovaranje«, Teatar Marina Gazarovića u Dike ter hvaljenja, Split 1986, str. 69—99; S. P. Novak—J. Lisac, Hrvatska drama do Narodnog preporoda I—II, Split 1984.

po baroknom običaju izrezbaren. Majstoru Jakovu Fiamengu isplatilo je 1678. godine Bratstvo Presvetog Otaštva za daske od kojih je učinjen antependij njihova žrtvenika i klupe pred njim. On je vjerojatno stigao iz daleke Flandrije. U siječnju 1686. majstor drvodjelac Nikola Bassi popravio je korna sjedala.¹² U veljači te godine majstor drvodjelac Andrija Zuchelli je u toku od pet nadnica ostaklio pet jajastih crkvenih prozora, od kojih neki bijahu oni u središnjoj crkvenoj lađi.

U siječnju 1701. majstor Frano Mladineo izradio je nove vratnice crkve. On vjerojatno pripadaše poznatoj viškoj porodici, iako je neobično da je kao plemić bio obrtnik. Slijedeće godine popravio je Santo iz Bassana ormare sakristije i izrezbario štionik za knjige. Godine 1713. u svibnju tesao je majstor Rado Zadekaris svečanu raku od dasaka donesenih iz Mletaka, a 1714. majstor Marin Čudina dvije ispovjedaonice.¹³

Veći dio tog drvenog namještaja bio je vjerojatno istesan u baroknom slogu ali ga danas, kao većinu umjetničkih predmeta koji su ovdje spomenuti, ne možemo poistovjetiti s nekim rijetkim do danas sačuvanim predmetom u crkvi jer su ove bilješke kratke i neodredene. Tek im se po nadnevku, svoti, isplati i namjeni može donekle pretpostavljati starinski oblik, a približno i slog, i to općom usporedbom.

Početkom srpnja 1723. potvrdio je drvodjelac, zaposlen na galiji kapetana Jadrana, majstor Frano Zia da mu je Ivan Antun Stalio, crkveni blagajnik i operarij, isplatio izradu dviju novih klupa određenih posebno za biskupe i spomenute kapetane u crkvi lira 57 i 4 novčića. Te vjerojatno bijahu izrezbarene u raskošnom slogu baroka, a i pozlaćene, u čemu je taj mletački rezbar bio vješt. Ali ni majstor Ivan Papica iz Staroga Grada na Hvaru ne zaostajao u rezbarstvu pa je i njemu u ožujku 1748. isplaćeno za izradu dviju izrezbarenih kanonskih tablica lira 20, a zatim u lipnju 1752. za izrezbarenu pozlaćenu nebnicu 120 lira. Godine 1763. majstor Ivan Samohod primio je kaparu za izradu ormara u sakristiji. U svibnju 1775 majstor Antun Salvadori napravio je u Gospinoj crkvi dvije nove klupe. Tada su u drugoj polovini 18. stoljeća izrezbareni drveni predmeti, osobito svijećnjaci žrtvenika koji se nabavljahu ponajviše u Mlecima, pa je Zaneto de Secho donio odatle u svibnju 1784. šest velikih i dva manja posrebrna za crkvu Blagovijesti, a tamo su u studenom 1791. godine kupljene i pozlaćene vaze za umjetno cvijeće izvezeno u svili. Ipak su i tada izrađivali pribor i domaći rezbari, pa je krajem 1785. godine izradio Bartul Vranković štionik za čitanje kajda nad tipkama i kolutić za pomoćni zastor orgulja. U listopadu 1792. Bratovština Presvetog Otaštva platila je 480 lira protomajstoru Ivanu Salvadori za štukature u nedostatku posebnog majstora stukatora. On je učinio ljeti 1803. i novi stalak za nošenje Gospine slike u ophodima. Tada je nazvan protomajstor.

Drugi su obrtnici različitih struka skoro uvijek oslovljeni naslovom majstor pa sam im ga ovdje i prepisivao jer im taj jamči da su izučili, provodili i bili vješti u svom zanatu. Najvjerojatnije su, po ondašnjem običaju, imali i svoje radionice. Njihovo sudjelovanje u popravcima pokretnina stolne crkve očituje da bijahu priznati.

¹² J. Kovačić, Zapisi o crkvama u Hvaru, Hvar 1982, str. 54; C. Fisković, Prilog o viškim spomenicima, *Mogućnosti* XXIX br. 3–5, Split 1982, str. 106.

¹³ Usporedi C. Fisković, o.c. (1), str. 55.

Krajem 19. stoljeća 1888. godine zadarski drvodjelac Ottavio Vergendo obnovio je korna sjedala i to prema ugovoru sklopljenom 6. travnja te godine. Zbog toga se dopisivao i savjetovao s konzervatorom Josipom Smirićem u Zadru i boravio u Hvaru, gdje mu je u veljači kaptol isplatio za taj popravak i smještaj kora 1500 austrijskih fiorina.¹⁴ Zabilježena je i isplata majstoru Antoniju Cristofoli koji je 1804. godine izrezbario i islikao okvir raspela u franjevačkoj crkvi u kojoj je oslikao taj žrtvenik. Slikar Pasko je tada uredio i sliku na tom žrtveniku.

Slikari koji ukrašavahu ukrasima i vjerskim znamenjem različite predmete također su zabilježeni u izdacima i naplatama.

U svibnju 1527. je plaćeno nasljednicima slikara Mihajla Vitaljića 6 lira, a 1541. u svibnju Mihi sinu pok. Katarina Vitaljića za neke slikarije četiri lire i 24 novčića, i to kao vjerovniku slikara Mihajla (vjerojatno Vitaljića) koji je bio poznat po svom zanatu.¹⁵

Svećenik Vicko Cibrić 1533. i 1537, a 1545. godine orguljaš Frano Ambrosio, oslovljen »gospodin«, ukrašavahu sitnim slikarijama velike voštanice. U veljači 1550. isplaćen je za njihovo slikanje majstor Ivan Krstitelj Ravelli, kojemu je 1557. godine pri isplati za taj rad prezime zabilježeno Randollo. Možda je to onaj majstor Ivan Krstitelj koji je pri isplati slikanja voštanica 11. veljače 1551. zapisan kao krojač.

Te velike voštane svijeće u Hvaru, kao i u Dubrovniku,¹⁶ zvahu dupljeri jer bijahu početverostručene spajanjem. Godine 1572. oslikao ih je kanonik Ivan Krstitelj Rossi, također za svečanost Svijećnice, i njemu je 2. veljače isplaćeno sedam lira.

Predzadnjeg siječanjskog dana 1587. isplaćena je 1 lira i 12 novčića za slikanje voštanica namijenjenih predstavnicima vlasti, gradskim vijećnicima za držanje u svečanim obredima i ophodima. Te je islikao poznati hvarski književnik Jerolim Bartučević, vitez, stoga je pri toj isplati naslovljen »ser«.¹⁷ Godine 1624. dobavljahu se iz Zadra posredstvom književnika Marina Gazarovića.

Predzadnjeg siječanjskog dana 1654. isplaćeno je plemiću Matiji Lukojeviću za slikanje voštanica namijenjenih svečanosti Svijećnice u veljači. Iz jednog njegovog pisma napisanog hrvatskim jezikom 1650. godine vidi se da bijaše vješt u pisanju na materinjoj čakavici, pa se po njegovom razigranom i laganom rukopisu može pretpostaviti da je znao i slikati.¹⁸

Slikar s već spomenute galije zapovjednika Jadrana Garzonija isplaćen je 1. rujna 1681. za nekoliko slikarija na kartonima potrebnim crkvi pri svečanosti. Ljeti te godine isplaćeno je 26 lira plemiću Petru Hektoroviću za neke cvjetne ukrase koje je naslikao na glavnom žrtveniku augustinac, redovnik reda pustinjaka koji su u Hvaru imali svoj samostan i crkvu sv. Nikole.¹⁹ Nikola Tinadei ili Tinaci plaćen je 3. travnja

¹⁴ Usporedi, Ibid., str. 40, sl. 46.

¹⁵ C. Fisković, Spomenici otoka Visa, Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 17, Split 1968, str. 84. Za to i ostala imena i prezimena na Visu vidi iscrpnu knjigu N. Bezić—Božanić, Povijest stanovništva u Visu, Splitu 1988.

¹⁶ I. Vojnović, Dubrovačka trilogija, Zagreb 1918, str. 129.

¹⁷ G. Novak, Hvar kroz stoljeća, Zagreb 1972, str. 151.

¹⁸ C. Fisković, Jedno pismo i nekoliko stihova na hrvatskom jeziku iz 17. i 18. stoljeća s Hvara, Čakavska rič 1, Split 1978, str. 5—20.

¹⁹ J. Kovačić, o.c. (12), str. 184.

1683. za bojadisanje nekog građevnog vijenca i dva lika, a 6. kolovoza slijedeće godine također za vijence žrtvenika i posrebrenjeni štit. I pored slikanja ukrasa i svećeničkih likova na velikim voštanicama koje su slikali mletački slikari u Mlecima, spominju se i u 18. stoljeću slikari koji ih kao i ranije ukrašavahu u Hvaru. Tu je u travnju 1741. isplaćen Bartul, za kojega se izričito navodi da je pittor, nakon što je naslikao na velikoj voštanici lik sv. Stjepana, raspelo i ostalo. Za te sitne likove i ukrase plaćeno mu je 30 lira. Pri tome i pri Lukojeviću, čiji rukopis je prepoznat po ljepoti, moglo bi se neke od slikara voštanica ubrojiti u naše sitnoslikare 16—18. stoljeća nakon što se pronađe truplo ukrašenih voštanica te pregleda i vrednuje u riznicama.

Godine 1802. je neki slikar iz Ferrare naslikao cvjetne ukrase na žrtveniku. On je vjerojatno kraće boravio u Hvaru pa mu blagajnik stolne crkve nije zapamtio ime, ali njegov rada ipak, čini se, da ne bijaše neznan jer mu je isplaćeno 12 austrijskih fiorina. Slikar Pasko spomenut je 1804. godine pri isplati uređenja, vjerojatno postavljanja pale na žrtvenik u franjevačkoj crkvi u Hvaru.

Krajem 19. stoljeća poslana su neke oltarne slike, a među njima i slika sv. Josipa koju je uputio dr Antun Boglić poznatom restauratoru Eduardu Gerichu u Beč, gdje je odnesena slika glavnog žrtvenika i mala Boschetova slika. Restauracija je izvršena 1898. godine.

U Hvaru je u 16. stoljeću živjelo nekoliko *krojača*, pa je u krojenju, ukrašavanju vezom i čipkom te krpljenju crkvenog misnog i ostalog ruha bilo nekoliko vještih majstora,²⁰ a i žena. Krojač Rado je skrojio 1524. godine planite, amikte, prostirke za žrtvenike, a 1527. izrađivao je voštane tkanine za njihovo čuvanje pokrivanjem. Majstor Žuvić je isplaćen 1531. godine za razno ruho, planitu i potrebnu svilu, a 1533. za paviljon koji natkriljavaše glavni žrtvenik, vjerojatno najčešće u svečanostima, te 1540 godine ponovno za dvije planite i ostalo, koje je skrojio u crnoj svili ukrašenoj cvjetovima. Među ženama vještima vezu, koje također sudjelovahu u popravku trošnog ili oštećenog crkvenog ruha, bijaše i Cecilija Lukojević, koju se oslovljava s »madona« jer bijaše plemkinja. Plaćeno joj je 1538. godine za popravak crkvenog svilenog ruha i pozlaćenih kita na njegovim rubovima. Čini se da u tome bijaše vješta jer su joj dugo ti poslovi povjeravani. U travnju 1544. joj je plaćeno za popravak tri planite, tri košulje i amikta različito vezenih i krojenih tkanina. I siromašna picokara Dobrica vješto obavljala taj posao pa je i ona u listopadu te godine isplaćena iz crkvene blagajne za popravak planita i amikta. Majstor krojač Ivan Marija popravio je nekoliko komada crkvenog ruha ljeti 1563. U svibnju slijedeće 1564. godine nekoliko preostalih komada popravio je majstor Nikola Budić, a dojučeg mjeseca te godine spomenuti Ivan Marija odoru iz crnog damasta. U travnju 1572. isplaćeno je Kotu, šibenskom krojaču crna svila, ornizin i ostale tkanine za oblikovanje Kristova groba u stolnoj crkvi Hvara u velikoj sedmici, po običaju koji se tada nakon reformacije htjelo veličati euharistiju svečano podignutim kulisama da se suzbije njeno nijekanje prošireno od protestanata.

Prvog rujna 1587. nekom trgovcu Augustinu plaćen je bijeli ornisin

²⁰ N. Bezić—Božanić, Nekoliko podataka o odijevanju Hvarana u XVI stoljeću, Hvarski zbornik 6, Split 1978, str. 63.

kojim je biskup dao napraviti neke odore, a i ukrasiti crkvu, kojoj su žrtvenici i raspelo okićeni zastorima i 1589. godine. Slijedećih 1590. i 1591. godina u nekoliko je navrata isplaćen majstor Jakov Točilo, krojač koji tada popravljao je plašteve svilom i platnom iz svoje radionice. U svibnju 1592. isplaćen mu je popravak plašta od crvene čoje.

U studenom 1602. isplaćeno je krojaču majstoru Bartulu da uredi neke tkanine u crkvi, vjerojatno one kojima prekrivahu njene zidove za vrijeme božićnih svečanosti.

U siječnju 1603. majstor Juraj, krojač skrojio je bijeli svileni plašt oivičen kitnjastim rubom i vrpcom, a 1606. godine skrojio je stolu i manipul.

Popravak finije odore vršio se ponekad i u Mlecima i ta se opremala preko mora posebnom pažnjom, pa je u rujnu 1610. majstor Andrija Sasović drvodjelac, koji je te godine popravljao i klupe, sklopio poseban drveni sanduk za plašt pozlaćene čoje da ga se tamo popravi i uredi. Ostale plašteve iz zelenog i ljubičastog baršuna, planitu i ostalo iz bijelog damasta popravio je krojač Zorzi de Piaseri.

Rečeno je da je pjesnik Marin Gazarović, koji se bavio, kako davno dokazah,²¹ i klesarstvom, imao skladište drvene građevne građe. Iz ovih se bilježaka doznaje da je imao i dućan sitne i fine robe i u njemu posebnog poslužitelja.

Iako bijaše pobožan pjesnik koji je u svojim crkvenim prikazivanjima poticao dovršetak izgradnje hvarske stolne crkve²² i osnivanje ženskog samostana, ipak je crkvinarstvu naplaćivao i manje stvari koje mu je prodavao za potrebe obreda.

U rujnu 1609. kupio je blagajnik crkve u njegovom dućanu i platio Marinovom dućanskom poslužitelju, ovlaštenom da naplaćuje prodano, deset novčića za libru trakova fine kože, »della squarcina fina«^{22a} i dao crkvinaru da tim pričvrsti bat velikog zvona. Ponekad je i sam pjesnik izravno naplaćivao prodane stvari. U prosincu 1610. isplaćeno mu je pet i pol lakata tanke tamnomodre crvene tkanine da se od njih skroji zastor uz svetačke moći, koje je biskup Petar Cedula donio iz Rima, za izlaganje pred čudotvornim raspelom, poznato iz Pučkog prevrata. Taj zastor je skrojio majstor Zorzi di Piaseri. Istog tog dana kupljeno je kod Marina Gazarovića i tri lakta bijele vrpce i bjelkasto konce da se uredi stola.

Ali u Marinovu dućanu bilo je i metala, pa je crkvenjak stolne crkve kupio kod njegova poslužitelja i jednu dvostruku metlu u svibnju 1611. za tri novčića.

U svibnju 1613. rizničar stolne crkve je kupio kod Marina dvanaest lakata uske crvene svilene vrpce, od koje se lakat plaćao 3 i pol novčića. Ta vrpca bi se otkinula na pojedine dijelove i pričvrstila uz hrbat misala da se njom može označivati mjesto čitanja. Godine 1623. prodao je Marin i drvenu gredu potrebitu crkvi.

Krajem 1614. kupljeno je nekoliko snopića konca i vrpce 37 lakata kod stranog trgovca koji prodavaše na trgu i čipke nabavljene iz Mleta-

²¹ Vidi bilješku 11; *C. Fisković*, o.c. (1), str. 94.

²² Vidi bilješku 11.

^{22a} Prema mišljenju Vojmira Vinje u pismu 14. IV 1990, na čemu mu zahvaljujem.

ka, pa je tada, a i u travnju 1615. i dvanaest lakata čipke, dano majstoru Jurju Piaseriju da uredi košulje. On je te godine isplaćivan za česte popravke crkvenog ruha, dok je sedam košulja od platna, snabdjevenih vrpčama, čipkom a i prošivenih koncima, dobavljenim u Hvaru, Mlecima i Šibeniku, te iste godine skrojila i sredinom srpnja sašila gospoda Jerolima, udova Julija Dujmičića, koja je skrojila tada i osam amikta. Sve je te dijelove uredenog misnog ruha primio na čuvanje svećenik Lupino, rizničar stolne crkve u prostrane ormare sakristije koji su se postepeno popunjavali nakon pljačke koju su Uluz Alijevi gusari 1571. godine počinili, prema svjedočanstvu vizitatora biskupa Valiera, harajući i u ovom spremištu.²³ Godine 1613. dubrovački postolar majstor Marko popravio je biskupove rukavice.^{23a} Majstor Filip, krojač popravljao je 1624. godine tkanine i ruho. Nekoliko vremena zatim, čini se 1636. godine, taj krojač, kojemu je blagajnik zabilježio uz ime i prezime, majstor Filip Radošić, je u toku sedam nadnica popravljao crkveno ruho, i za to se nabavljaše raznobojna svila i konac, a njemu isplaćene dnevnice, svaka liru i deset novčića. Sredinom veljače 1624. godine popravljao planite majstor Vicko iz Pulje, pokrajine čiji su obrtnici, umjetnici i trgovci oduvijek bili povezani s našom obalom.

Zadnjeg ožujskog dana 1652. majstor Andrija Damijanović popravio je nekoliko dalmatika i ostalog obrednog ruha, a primio za taj rad 20 lira.

Početak travnja 1676. Ivan Krstitelj Vidali, operarij i blagajnik stolne crkve, platio je majstora Oliva Florea koji je izradio nebnicu za žrtvenik Presvetog Otajstva s platnenom postavom. U veljači 1680. majstor Gabriel Moratti isplaćen je za popravak crkvenog ruha. Godine 1696. krojač Sibiskini je svilom i drugom tkaninom popravio i zakrpio crkveno ruho i za to mu je plaćeno 10 lira i 16 novčića.

Iz te i ostalih isplata se vidi da se različiti dijelovi svećeničkog, misnog i ostalog ruha davahu većinom skupno na popravak. Krojači u svojim radionicama ponajviše raspolagahu za te potrebe različitim vrstama tkanina i konca, a budući da je crkvena odjeća bila raskošna, oni su pri njenom popravljaju morali biti osobito vješti. Posebnu vještinu i snalaženje u krpljenju morali su pokazati oni koji su od odjeće i rublja što su poklanjale pojedine građanke crkvi šili prostirke i ostalo za upotrebu kod žrtvenika, a tih je slučajeva bilo, pa je 1639. godine primicer kupio čipke i vrpce da se tim obrube plahte koje je Madalena Savoiardo ostavila od svoje posteljine. Ali je mnogo crkvenog ruha nabavljano često iz Mletaka kao npr. u travnju 1669. raskošni primjerci baroknog tkanja koji su se još sačuvali i bliješte se i šarene u svećanim obredima, a i u malom crkvenom muzeju biskupskog dvora koji je konzervator Davor Domančić uredio, a koji bi trebalo proširiti i upotpuniti mnogim i raskošnim izlošcima bogate paramentike hvarske stolne crkve iz 17. i 18. stoljeća naslagane i skrivene u ormarima.

Popravljajem crkvenog ruha bavio se i poneki svećenik. Don Ivan Domenik Barbirić je godine 1704. i 1705. plaćen za popravak nekoliko plašteva i planita. Uređivahu ga i redovnice pa je te godine za to pla-

²³ D. Domančić, o.c., str. 15.

^{23a} Prema pretpostavci V. Vinje bile su pletene (prema riječi aghuchio). (> acucula > acus »igla«)

čeno časnoj majci Bianchini 12 lira.

Kožnati jastučići glavnog žrtvenika kupljeni su 1729. godine. Oni pozlaćenih ukrasa za žrtvenike naručivahu se u 18. stoljeću u Mlecima.²⁴ Odatle se u Hvar često uvozilo i čipke. Iz Chioggie ih se uvezlo 1755. godine da se obrube misne svećeničke košulje. Godine 1730. se spominje krojač Iseppo, a domaći krojač Jerolim Kuničić je popravljao 1798. crkveno ruho.

Rad na popravku i čišćenju kovinskih umjetnina bio je čest, tim više što je crkva, kako je utvrdio i visitator Valier u 16. stoljeću, bila vlažna,²⁵ a i srebrenina se redovito upotrebljavala. Nekoliko *zlatara* koji su boravili u Hvaru, ili tu dolazili raditi i prodavati svoje proizvode, popravljali su oštećeni i čistili srebrni i pozlaćeni crkveni pribor i umjetnine.

U srpnju 1524. zlatar Jakov je popravio i očistio kadionik. On se spominje i slijedeće godine u Hvaru, pa je vjerojatno dulje tu i radio. Godine 1529. zlatar Franjo Dubrovčanin je popravljao i pozlaćivao križice, a 1531. drago kamenje na plaštu i manipulima. Krajem 1538. popravio je postolje, pozlatio kuglice na lancima i očistio ostale dijelove kadionika i postolje tamjanke, te mu je za taj rad, a i za njegovo srebro koje je pri tome upotrebio, plaćeno 5 lira.²⁶ On je i 1543. godine to izvršio, iako je kadionik tada popravio zlatar Andrija. Njega se sa sinom spominje u crkvenim računima u toku 1544. i 1545. godine, ali je te i slijedećih godina ponovno Franju povjeravan popravak oštećenih predmeta, pa je u travnju 1545. po nalogu svećenika Promaseo on uredio kadionik, a u listopadu mu popravio drške, da bi ponovno u veljači i svibnju 1546. to učinio. U lipnju mu je isplaćen popravak izvršen na križu i držcima kadionika, koji je u listopadu 1547. očistio i ispravio mu oštećene kuglice na vršcima, dodavši za to i svog srebra koje je, kao većina zlatara, držao u zalih.

²⁴ Kožnati ukrašeni jastučići su vrlo rijetki. Onaj koji sam 1943. našao na Visu čuva se u Arheološkom muzeju u Splitu.

²⁵ *D. Domančić*, o.c., str. 19.

²⁶ Frano se spominje i u drugim dokumentima:
Die 16 xbris 1538. In cancelaria comunis Lesinae. Ibiq̄ue magister Franciscus de Ragusio habitator Lesinae per se suosque heredes et successores dedit vendidit et tradidit D. Johanni Tarinti de Corono ibi presenti... unum safile ligatum in uno annulo aureo precio ducatorum duodecim auri...

Hvarski spisi sv. I. Historijski arhiv Zadar

20. VIII 1544 maestro Francesco orese... kupuje vinograd na Visu.

Ibid.

20 mart 1540 Frano sin pokojnog majstora Luke zlatara iz Hvara...

Ibid.

C. Fisković, Dubrovački zlatari od XIII do XVII stoljeća, Starohrvatska prosvjeta, III serija br. 1, Zagreb 1949, str. 149.

21. II 1621. Liesina... presenti magistro Filippo orese et testimonii...

Spisi bilježnika J. Jakša, Gradska bilježnica Split
N. Bezić—Božanić, Hvarska renesansna sredina, Dani hvarskog kazališta, sv. XI-II, Hanibal Lucić, Split 1987, str. 54—80. U tom preglednom radu spomenuti su pored zlatara i ostali obrtnici umjetničkih zanata 16. stoljeća. U bilješkama autorica navodi i ostale svoje radove o obrtnicima koji su povezani s umjetninama, a radili su i boravili na Hvaru.

Mletački zlatar majstor Ivan je napravio u prosincu 1549. dva paksa za blagoslivljanje vjernika.

Godine 1568. spominje se i majstor Đenaro zlatar, ali se ne razabire iz tog spomena što je napravio. Godine 1592. dati su na popravak u Mletke srebrni kadionik s tamjankom i njenom žličicom te veliki kalež kojemu je tu skovana plitica.

Slijedećeg 17. stoljeća, i to u veljači 1613. očistio je srebrnu tamjanku i pričvrstio čavlicima njeno postolje šibenski zlatar majstor Marko. Nakon godine dana Filip, zlatar iz Pulje, popravio je limeni svijećnjak, a u svibnju 1614. očistio je biskupov srebrni pastoral, učvrstio srebrnim čavlicima i pozlaćenim srebrom dragi kamen na plaštu i ispravio još neka oštećenja. Za taj rad je djelomično upotrebio i vlastito srebro. Na Badnjak mu je isplaćeno i za popravak druge srebrnine. Na Hvaru se spominje i 1621. godine. Neki zlatar bez oznake imena 1623. godine je pozlatio oklop dragog kamena na plaštu skrojenom u čoji i ukrašenom zlatnim vezom.

U travnju 1640. bio je u Hvaru zlatar Trifun Vrbanić, ali je spomenut samo kao svjedok.

U siječnju 1701. isplaćen je Akutisu, splitskom zlataru popravak tamjanke, a 1702. u srpnju zlataru Martinu della Torre kadionica.

U Visu je 1. ožujka 1714. isplaćeno zlataru Andriji Latinčiću popravak kadionika i srebrne šipke, koji je vjerojatno izvršio za stolnu crkvu pa je stoga isplata unesena u njene spise.

U siječnju 1738. zlatar Frano Cortivo očistio je i popravio srebrninu, a u svibnju slijedeće godine kadionik, pa ponovno 1763. godine.

Najčešće se, kako se iz isplata u toku godišta vidi, popravljaju oštećenja na kadionicima. Ti bihaju krhko oblikovani i kovani tankim i iskićenim srebrom, a pri obredima često ih nošahu dječaci. Oni su neukrotivi u svom nestašluku i poigravahu mašući s njima, pa su ta oštećenja shvatljiva. Osim toga kadionike je trebalo čistiti od žerave, dima i naslaga rastaljenog tamjana.

U travnju 1794. plaćeno je glavnom zlataru Ivanu Rosignoli za čišćenje i izravnavanje srebrnog kandila i čišćenje srebrnih kanonskih tablica. Godine 1802. on je ponovno u svibnju očistio i uredio tri srebrna kandila. Zlatar Antun Carli je 1803. godine uredio srebrni vršak nove nebnice, a slijedeće godine splitski zlatar Matić pozlatio kalež i patenu.

Mnogi srebrni predmeti za obrede kovahu se u Mlecima. Odatle su nabavljene u studenom 1795. godine i srebrne kanonske tablice za žrtvenike. Uvoz srebrnine iz Mletaka, čest je, osobito u 17. i 18. stoljeću kada su zlatarski obrt u Dalmaciji, a i uvoz srebra iz Bosne opali. Željezo se, međutim, odatle i dalje uvozilo, te je u gradu i na otoku bilo kovača koji zadovoljavahu potrebe građana i seljaka, pa su služili i crkvama koje su trebale i umjetnički skovane a često i kićene predmete izrađene u željezu.

Kada je godine 1546. majstor Konstantin drvodjelac popravio crkvena vrata, kovač Luka Filipović je kovao za stolnu crkvu različite stvari pa je ljeti te godine popravio zapone i različite dijelove, a zatim godine 1551. i ključ glavnih vrata, orgulja, ormara u sakristiji, katanac i zapon njenog prozora i ključ vrata na zvoniku. Kod kovača majstora Nikole nabavljeno je godine 1555. željezo za ograde pročelja. Godine

1562. on je ispravio ključ crkvenih vrata, slijedeće godine ključanicu zvonika, a 1571. godine dijelove i ključeve ormara u sakristiji.

U kolovozu 1609. kovač Mihovil Veliković skovao je željeznu kuku, kopče i mali katanac na vratima kapele Svetotajstva. Mihovil se spominje i 1611. godine pri radu u crkvi, a slijedeće je godine popravio ključanicu i ključ na vratima orgulja. Željezne predmete pri popravcima su kovali i izrađivali majstori koji nisu označeni kao kovači, a obavljahu sličan zanat.

U rujnu 1724. kotlar Frano Agirardi je napravio kutijicu za spremanje hostija, a u studenom Josip Braičić popravi dva vrčića.

Kovači su izrađivali različite stalke, željeza za spajanje, popravljali s drvodjelicima ležišta i drške zvona. Ljevalac zvona, majstor Izepo Franco je 1676. godine salio veliko zvono, a 1718. Martin i Antonio Picinin, također lijevaoci, novo zvono u Mlecima. Majstor Antun Dubrovčanin je učvrstio 1564. godine zvona olovom i željeznim kolutima.

Pored već objavljenih vijesti o *orguljašima*, orguljarima i drvodjelicima²⁷ koji popravljahu i ugađahu orgulje stolne crkve treba spomenuti još neke nepoznate. U travnju 1546. kupljeno je ljepilo za drvo, a u lipnju osam dasaka ariša za popravak orgulja. Ljeti 1548. vršen je veći popravak kućišta. Vidaliju koji je na tome radio isplaćene su daske, a zatim pozlata, boje i lak, iz čega se vidi da je kućište bilo pozlačeno, obojeno i lakirano u svom okviru za koji je prodao vlastelin Petar Balci. Neka picokara je sašila platno, neki Girardo nabavljao čavle, a na krovu kućišta bio je zaposlen Nikola Ančić, pa drvodjelac majstor Petar, te i slijedeće godine, sa sinom više od mjesec dana, a plaćeno mu je 112 lira i 16 novčića, zatim 62 lire, iz čega se vidi, kao i iz nabavka ljepila (cola charavela) i ostalog da je taj rad bio zamašan. U rujnu 1611. majstor Ivan Donguas popravljao tremolo orgulja, a u siječnju 1612. kovač Miho Velikanović ključanicu i ključ. Godine 1617. vršili su se popravci orgulja pod nadziranjem orguljaša Nikole Dumiceo Dujmičić, a zatim vjerojatno i kapelnika i orguljaša Tome Cecchinija, poznatog glazbenika²⁸ koji je od 1615. do 1643. godine vršio tu službu. Godine 1649. majstor Nikola Gatulin je popravio oštećenja koja su na orguljama učinili miševi. Godine 1668. nabavljeno je olovo za izradu cijevi, pa je za kornemuzu nabavljeno željezo bez kovača Miha Pauličevića Cenise, kupljena koža, sedam dasaka i čavli. Orgulje je majstor bio rastavio u dijelove, a Grgur Bučić prodao deset dasaka od kojih je napravljen sanduk da se skinute cijevi trenutno u njemu čuvaju.

Nekoliko svećenika vještih u tome popravljahu orgulje, a Stjepan Resta je popravio u travnju 1677. i orguljice koje je stolnoj crkvi bila posudila obitelj Pisani. Dakle, pored orgulja i manje se orgulje sviralo u crkvi.

Iz Senja i Rijeke nabavljene su 1684. godine daske za popravak, pa je orgulje tada popravio orguljaš svećenik Stjepan Milovčić iz Korčule i Franjo Markov, dubrovački drvodjelac nastanjen u Korčuli, odakle bi-

²⁷ C. Fisković, Iz glazbene prošlosti Dalmacije, Orgulje, Mogućnosti XXI br. 6–7, str. 712–764.

²⁸ D. Plamenac, Toma Cecchini kapelnik stolnih crkava u Splitu i u Hvaru, Rad JAZU knjiga 262, Umjetničkog razreda 3, Zagreb 1938, str. 77–125.

jahu majstori Antun Izmaeli, Antun Radica i Ivan Čeljubin, zidari koji su isklesali i postavili kamene konzole koje držahu orgulje. Drvodjelci Frano i Nikola Bassi su zalijepili i spojili daske kućišta i svima njima je isplaćen rad, a plemiću Aleksandru Gazaroviću i stanarina za kuću koju bijaše unajmio za stanovanje Milovčiću dok nadziraše popravak orgulja. Stjepanu je plaćeno i deset kositrenih cijevi. Vjerojatno su orguljaši stolne crkve, među kojima bijahu pored već spomenutih u prvim desetljećima 18. stoljeća Enrik Stefani iz Dubrovnika i Petar Murati, također vršili manje popravke na orguljama. Godine 1711. je plaćeno ljepilo svećeniku Jurju Luxio Višaninu, također orguljašu, upotrebjeno pri popravku orgulja koje je tada popravio u prosincu i Cesare Saverio Cesarni, a kornemuzu ponovno je uskladio 1724. godine Luxio. Krajem 1785. majstor Bartul Vranković isteše štionik nad tipkama i kalem zastora, a mletački orguljar Pietro Bazani 1896. temeljito popravi orgulje.

Zabilježeno je i nekoliko izdataka i o *uvezivanju i popravku obrednih knjiga*.²⁹

Godine 1544. orguljaš, svećenik Ambrozio je učvrstio njihov uvez. Godine 1564. plaćeno je Prosperu Stangi, kojega se oslovljava »gospodin«, 11 lira za knjigu u kojoj se počеше bilježiti krštenja novorođenčadi. Trošne obredne knjige davahu se uvezivati i u Dubrovniku, pa je franjevcima hvarskog samostana 1572. godine isplaćeno 10 lira koje potrošiše za uvez graduala u tom gradu s kojim su Dubrovčani u 16. stoljeću održavali kulturne veze.

Slijedećeg stoljeća, i to u lipnju 1612. crkvene knjige uvezivaše Nikola de Maestris, kojega se također oslovljava »gospodin«, a povjeren mu je popravak nekoliko svezaka, ali su krajem 1613. godine poslani neki misali i psaltiri na popravak u Mletke. U srpnju 1637. su isplaćene 2 lire svećeniku Nikoličiću za prijepis neke crkvene knjižice, vjerojatno molitvenika. Godine 1686. isplaćeno je 4 lire i 4 novčića svećeniku Marku Dragineo za ščavet.

U travnju 1643 (?) isplaćeno je 10 lira nekom svećeniku Dubrovčaninu, koji je boravio u hvarskom dominikanskom samostanu sv. Marka, za uvez tri psalira koji se upotrebljavahu u koru, a poznato je da su »magistri librorum« u Dubrovniku ukoričavali knjige.

U ožujku 1792. godine uređen je arhiv u sakristiji. Bilježnice, uvezane kao knjige od vrsnog papira »carta real« naručivahu se u Mlecima, kako to potvrđuje i bilješka o isplati u travnju 1669. Na njima uostalom, kao na onom papiru iz ostalih mjesta, odaju to vodeni znakovi. U 18. stoljeću naručivahu se iz Mletaka misali, koralne knjige i brevijari uvezani u korice, koje bijahu pričvršćene, a i ukrašene, mjedanim čavlima na sva svoja četiri ugla.

Sačuvalo se u arhivu i nekoliko bilježaka o *nabavcima stakla*, o kupnji staklenica, čaša za kandila i kostarica za vodu i vino namijenjenih euharistijskom činu mise.

²⁹ O uvezu knjiga starijih vremena: *C. Fisković*, Dubrovački sitnoslikari u Fisković C. — Prijatelj K. Prilozi povijesti umjetnosti u Dubrovniku, Split 1950. str. 9; *Z. Janč*, Povezi administrativnih knjiga u Dalmaciji od XV—XVII veka, Zbornik 19—20, Muzeja primenjene umetnosti, Beograd 1975—76, str. 97—101; *N. Bezić—Božanić*, Prilog umjetničkog uveza knjige u Dalmaciji, Ibidem 18, Beograd 1974, str. 84.

U listopadu 1547. isplaćeno je Šimunu Laci 12 novčića za dvije kristalne kostarice za vino i vodu pri misi. U prosincu 1554. kupljeno je dva-deset čaša, a u studenom 1613. čaša za pričešćivanje, po čemu se čini da se to vršilo u staklenim čašama. U siječnju 1624. nabavljena je kristalna čaša, 1671. četiri para kristalnih kostarica za služenje svećenicima pri misi, a 1684. godine dvije kristalne čaše.

Godine 1742. kupljena su dva mjedena svijećnjaka u Splitu.

Godine 1727. popravljeni su vrčići iz kositra.

Palme ili cvjetovi izvezeni u svili nabavljeni su za pozlaćene vrčiće 1791. godine u Mlecima. Umjetno cvijeće kupilo se 1895. godine u Beču. Pri tim nabavkama blagajnik nije označio kod koga ni komu je isplaćeno. Može se pretpostaviti da je prodaja stakla, najvjerojatnije mletačkog, bila, dakle, u Hvaru, ali da se nabavlja i u Dubrovnika, odakle je bio majstor Nikola koji je 1685. u veljači ostaklio neke prozore. Rad mu je isplatila Bratovština Presvetog Otajstva, pa je vjerojatno on postavio stakla na prozore njihove kapele. U veljači slijedeće godine majstor Andrija Zuchelli ostaklio je pet prozora jajasta otvora. Godine 1613. ostaklio je drvodjelac Ivan prozore apside i Gospine kapele, a 1706. Frano Dornić, popravljajući prozora iz Splita, dva.

Prvoga dana mjeseca studenog 1803. majstor Giacomo Sodo, koji ostakljiavaše okvire prozora te je i zvan fenestrer, uredio je slijedeće godine i jedan u sakristiji, a pored toga isplaćeno mu je tada preko 42 austrijska fiorina za cjelovito uređenje okvira i ostakljenje, petnaest okruglih stakalaca i za kositar i olovo kojim ih je spojio. *Vosak* za izradu voštanica kupovao se u gradskim ljekarnama i dućanima, ali se nabavljao i iz Mletaka (godine 1540) i sa Brača. Iz Mletaka, Splita i Korčule nabavljahu se tanje i manje voštance za svećane, ali uglavnom za svakodnevne i tihe mise i obrede, koje ne bijahu oslikane ukrasima ni svetačkim likovima. Druge veće, za uskršne i ostale svečanosti oslikavahu oni koji su se bavili sitnoslikarstvom, a već su i spomenuti ovdje među slikarima, ali i oni koji su bili vješti u tome, a inače bijahu obrtnici druge struke ili se kao plemići bavljahu slikanjem pa i književnici kao Jerolim Bartučević. Godine 1551. obojao ih je krojač Ivan Krstitelj.

U ožujku 1529. plaćeno je za vosak ljekarniku Franu Gariboldiju koji se iz Milana nastanio u Hvaru i Visu³⁰ gdje se obogatio. On je prodavao čavle i konopčice, ljepila i ostalo. Operarij Nikola Nikolini nabavio je u ljekarni Nikole Vidali vosak i tamjan 1552, a 1594. ljekarnik Frano de Rinaldis prodao je crkovinarstvu uskršnu svijeću od žutog voska tešku 20 libara za 24 lire. U studenom 1622. kupljeno je kod njega nekoliko voštanica, ali je 1625. vosak nabavljen u dućanu nekog splitskog židova, kod kojih se i u Hvaru kupovalo za crkvu različite potrepštine. Krajem 1639. donesene su voštance iz Korčule.

U studenome 1674. naručena je u Mlecima voštanica ukrašena pozlatom i oslikana likom gradskog zaštitnika sv. Stjepana pape. Iz Mletaka je donesena i voštanica ljeti 1702. islikana svetačkim likovima, teška 29 libre.

³⁰ C. Fisković, o.c. (15), str. 189.

Boje za oslikavanje voštanica mogle su se nabaviti u Hvaru, pa ih je 29 siječnja 1587. skrbnik stolne crkve tu kupio za 12 novčića da ih sutradan preda piscu Jerolimu Bartučeviću. U ljekarni neke gospode Tomasine, koja postojalaše 1509, kupovao se i tamjan, a iz Dubrovnika se za kadionike nabavio i ugljen.

Crkva je snabdjevena 1716. godine, *bakrenom pećicom* u koju se umetao željezni komad, i danas u starinskim dalmatinskim glačalima zvan »duša«. Bakrena pećica za sakristiju dobavljena je 1752. godine u Mlecima.

U sakristiji je postojao uobičajeni *umivaonik* koji je 1602. godine zidar Stjepan Staničić premjestio i uredio.

U drugoj polovini 17. stoljeća u stolnoj crkvi, vjerojatno u sakristiji, bio je i *sat*, zidni ili stolni, koji je 1675. i 1676. godine popravljao satovničar Piroman Piroteo.

O *tapiserijama* i njihovim popravcima u stolnoj crkvi već je pisano.³¹ Godine 1723. nabavljena su od nasljednika biskupa Rajmunda Asperti, umrlog 1722. godine, dva *saga*, veći i manji. Damastni zastori su 1789. godine bili obješeni na štapovima zvanim u Dalmaciji »bonegracie«.

Godine 1698. nabavljena su i tri *mužara* koji upotrebljavahu pucnjavom crkvene svečanosti po starom običaju koji potraje do danas u Dubrovniku.

³¹ C. Fisković, Stare tapiserije u Dalmaciji, Zbornik Muzeja primenjene umetnosti br. 19—20, Beograd str. 29—41, 1975—76.

ARHIVSKI DOKUMENTI

1509 17 marzo

A di 16 marzo die dar per incenso tolse alla spiciaria de d. Thomasine.

L — s.3.

Vol A. Arhiv crkvinarstva stolne crkve Hvar. (Od sada ACH).

1524 29 detto (luio) per concar et netar turibolo a magistro Jacobo orese... L 5.s

Ibidem

1524 primo agosto a magistro Rado sartor per fattura di dui pianette dui stratte pano d'altar amicti ... L 16 s.14

Ibid.

1525, XI ... magister Jacobus aurifex ...

Ibid.

1527 A di 14 marzo li heredi contra scritti devono havere contadi per maestro Michel Vitaglich depentor lire sei appar in libro C. a carte (8) val — L 6:

Ibid.

1527 Primo agosto die detto fo dito a magistro Rado sartor a conto incerata de altaroni ... L. 7.s. 10

Ibid.

1529 9 mart magistro Bernardin spitier a ser Francisco Gariboldi spetier per cera.

Ibid.

MDXXIX 24 detto (decembrio) a magistro Francesco orexe per concar et indorar cruxeti lire undixi soldi quatro L 11. s. 4.

Ibid.

1531 16 zener a magistro Francesco orexe conto jogie del pluvial lire do L 2. s.

1531 14 marzo a magistro Francesco orexe per concar le manisele lire tre soldi dixi — L 3. s. 10.

MDXXXI 22 detto (april) a magistro Junichio sartor per dui strette et una planeta et sede lire do soldi dodexe L 2. s. 12.

MDXXXI 28 (zugno) a magistro Marco marangon aqui per scantie in sacristia et choro lire do soldi undixi L 2. s. 11.

1531 ultimo luijo a magistro Constantini per far tavoladi dui in jesia lire sei val L 6. s.

1533 adi ditto (31 zener) a per vincenzo Cibrich per depenzer ditti candeloti lire una soldi quattordese v. L 1. sol. 14.

Ibid.

1533 primo aprile, a magistro Zunichio sartor per fattura del pavion posto sopra l'altar grandio lire do soldi sie val L 2. s. 6.

Ibid.

1534 13 zugno a magistro marco del castello per repezar la sedia del Clementissimo Proveditor in choro ... L. s. 11.

Ibid.

1535 20 ditto (zugno) a mistro Marco de Castello conço certo banco in gesia L. s. 3.

Ibid.

MDXXXVII adi 3 fevrer a messer pre Vincenzo Cibrich per depenzer cinque candeloti lire una val ... 1 l. s.

Ibid.

1538 adi 15 n ovembre a magistro Francesco orexe per parte per conçar la pedata al thuribolo et per indorar li pomoli per netarlo et conçar li pomoli per netarlo et conçar tuto lire sei L 6. s.

Ulomak računске knjige 16 st.
ACH

1538 ad 20 dito (novembre a madona Cecilia Lucrievichia per conçar et repeçar li paramenti di seda et li lor frisi d'oro lire do soldi diese val L 2 sol 10.

Ibid.

1538 adi 7 decembre a magistro Francesco orese per conçar thuribolo ut supra mezo scudo per indorar li pomoli spese d' arzeno et in conçar la pedada ala navicela lire una soldi. 12. per factura per resto lire cinque val l 5 s —

Ibid.

1539 5 zugno, contadi al Reverendo messer pre Francesco promaseo speso in far conzar doi pianete di veludo rosso et doi camise festive in açe seda e fattura lire do soldi dodese coe L 2, s 12 p —

Ibid.

1540 9 zener contadi a magistro Zuvichio sartor per fattur de doi stritte et doi pianette per la cesia de tella negra a fiori a bon conto lire tre coè L 3 s —.

Ibid.

1540 5 febrar contadi a maistro Zivichio sartor a bon conto de la fattur delle stritte et pianette antescritte lire quatro coè L 4. s —

Ibid.

1540 6 mazo Cassa contrascritta die haver per lire cinque de peso de cera comprata da certi braçani a soldi tredese la lira, lire tre soldi cinque val L 3 s 5.

Ibid.

1541 adi 18 mazzo contadi a ser Michel figlio del quondam ser Cattarin Vitaglich appare in libro C. a carte 4 lire vinti quatro soldi mezzo come creditor di ser Michel depentor val L 24:

Ibid.

1541 29. VIII isplata zlataru Andriji za popravak srebrenine.

Ibid.

1543, 2. VIII Magistro Andrea orese per conciar thuribulo...

Ibid.

1543 6. zenar Magistro Andrea orese...

1543 2. VIII Magistro Francesco orese za popravak kadionika.

1543. decem. Andrea orese...

Ibid.

1544 26 april A ma Cecilia Lucoevich per conzare pianete n°3 camixe n°3 et amicti n°7 lire una — L 1. s. —

Ibid.

1544 21 luio al fiolo di magistro Andrea orese...

Ibid.

1544 5. VIII magistro Andrea orese...

Vol A ACH

1544 18 ottobre al venerabil ambrosio organista per resto de conzar de libri n° cinque lire tre soldi dodese val L 3 s 12.

Ibid.

1544 31 octobre Cassa contrascritta al incontro dei dar per contadi a Dobrica picochara per conzar pianete et amicti lire una soldi doi val L 1 s. 2.

Ibid.

1544 18 decembre Andrea orese...

1545 Adi 6 zenar maistro Andrea orese...

Ibid.

1545 primo febraro, a messer Fran Ambrosio organista per depensere i candalotti n° 5 lire una sol diese, val — L 1. s. 10.

Ibid.

1545, adi 11 april, Cassa contrascrita ad incontro die haver contadi a magistro Francesco orese per mandato del Reverendo Promaseo per conzar il turibolo nelle cose che in man havevano et nettar 10 lire quatro val L 4 s —

Ibid.

1545 A di dio (9 octobrio), contadi a magistro Francesco orese lira una soldi quatro per aver aconcado le manize l'una val L 1 s 4.

Ibid.

1546 adi 5 dito (fevrier), contadi a magistro francescho orese lire una soldi diezi a concar il turibolo val — L 1 s 10.

Ibid.

1546 Adi 27 dito (marzo), contadi a Constantin de la cania soldi diezi per aver aconcado il banco avanti il coro del clementissimo conte val L — s. 10.

1546. 13 aprile per colla caravilla fo per l' organo L 2.

Ibid.

1546. adi 17 mazo Item a Francischo orese lire una soldi 4 aconco il turibulo val L 1 s. 4.

Ibid.

1546 18 zugno contadi a constantin lire tre aver lavorato dui zorni in compir le porte et far tre bancheti avanti li altari et per far il altar de Santa Ursula val L 3 s —

Item a Luca fauro lire tre per aver fato le bartuele per le porte de la iesa e nunzela di peso de L 39 val — L 3 s —

Ibid.

1546 A di 23 dito (zugno) a maistro Francescho orese lire doi per aver aconcado la croce, il turibolo et manizela val L 2 s —

Ibid.

Adi dito contadi a magistro Zuane Covacich cum el suo fiol lire otto soldi otto lavorarno zorni quatro et suo fiol zorni tre il padre a soldi 30 al di et il fiol a soldi sedezi al di in salezar la iesa et il tavolo et il bancheto avanti altar de li paladini L 8 s. 8.

Ibid.

1546 zugno per tavole n° 8 fo date per l' organo d'arisse L 9. s. 6.

Ibid.

1547 25 octubrio a Simon laci soldi 12 per doi ampuleti di cristalo per la iesa val L — s 12.

Ibid.

1547 27 octobre contadi a maistro Francesco orese lire sei per aver aconcado il turibolo et netadolo et per aver azonto del suo arseno et fato certi pomeli val L 6 s

Ibid.

1548 12 zugno Item per tavole 13 a soldi 14 l'una per organo dete il deto Vidal val lire nove sol. 2 val L 9, s 2.

Ibid.

Contadi da dito vidal scudi diezi per oro da indorar l'organo val L 70 s —
Item dal dito vidal per colori ducati doi et vernize lire tre soldi doi val lire quin-
dezi soldi diezi val L 15 s 10.

Ibid.

... Item a messer Piero balci lire doi soldi doi otto per uno peco de talpon per far
suaze al dito organo L 2 s 8.

... Item ali fachini portarono il travo d'azze et tavole n° 13 per organo soldi otto
val L — s 8—

... Item per broche n° 508 per organo contadi a girardo L 1 s 5.

... Item contadi a girardo per broche de teler de organo L — s 12. contadi ala pi-
cocara per cusir li teleri et ace L 1 s 10.

... A maistro Nicolo Ancich per aver lavorato una zornata sopra la coverta del
organo lire una sol 4 val L 1 s 4.

Ibid.

Item condati magistro piero marangon in piu volte per aver lavorato el organo
con suo fiol zorni 45 alcuno do soldi otto al zorno val lire cento dodezi sol. sedeci
val L 112.

Ibid.

1549 a magistro Zuane orese vencjan per dui pax fo per avanti ali x concesio (?) li-
re diese val 10.

Ibid.

1549 a magistro Zuane bonaza per concar li chori in chiesa lire una soldi diese.

Ibid.

1550 4 febrer Item per contadi a magistro batista ravelli per la pictura de cando-
loti lire do soldi diese val L 2 sol. 10.

Ibid.

1551 1 febraro per contar magistro baptista Sartor per depenzer li candaloti L 1,
s 5.

Ibid.

1551 24 april Die haver per conto a Luca Philipovich favro per la chiave dela por-
ta grande dela gesia a 16 et per la chiave del organo s 16 et per la chiave del ar-
mer de la sacrestia s 10 per la chiave del campanil s 5, per concare il catenaco
over passador del balchon de la sacrestia s 2 farano in tuto L 1 s 19.

Ibid.

1551 2 marzo, messer pre Marco Fiol de magistro andrea orese alla braza...

Ibid.

- 1551 novembre... per contadi al orese per aver conzato il turibolo L 3 s 18.
Ibid.
- 1552 20 novembre operarij Nicola Nicolino uzimlje u spicariji Nikole Vidal izrade-
ni vosak i incenso grosso.
1554 15 decembrio per gotti n° 20 fo per li cisindelli s. 10.
1555 15 zugno per L 43 di fero per le seriade dela fasada a s 3 ave M° Nicolo fab-
ro... L 6 s 9.
Ibid.
- 1557 9. II per contadi a maistro batista randollo epr suo hordine per depenzer la
candella.
1562 21 decembre Item per contadi a maistro Nicolo fauro aconco la chiave della
porta della chiesa soldi dodici val L — s 12.
Ibid.
- 1563 4 lujo die haver contadi a Nicolo favro conco la seratura del campanil soldi
sei val L — s. 6.
Ibid.
- 1563 9 agosto Item per contadi a magistro Zuane maria sartor per repecar alcuni
paramenti lire una soldi quatordecì — L 1 s 14.
1563 7 octobrio. Et per contadi a maistroi Christophoro marangon per aver con-
cato il candelloto soldi nove L — s. 19.
Ibid.
1564. 10 zenaro per contadi a messer Prospero Stanga per uno Libro da scriver li
fanciuli batezati in chiesa lire undici val — L 11 s —
Ibid.
- 1564 30 zenaro per contadi a messer Mattio Luchoievich per la pictura de candel-
loti per la ciriola lire sete soldi quatro val 7 s. 4.
Ibid.
- 1564 28 mazo per contadi a maistro Nicolo buduichio per haver repecati alcuni
paramenti soldi sedici val L — s 16.
Ibid.
- 1564 2 zugno. Et per contadi a magistro Antonio raguseo per concar le campane
e per lire 3 di piombo et veretti di fero in tutto fano lire doi soldi cinque val — L 2.
s. 5.
Ibid.
- Ditto per contadi a maistro Zan Maria sartor per haver repezato li paramenti di
damascho nigro lire tre val L 3 s —
Ibid.
- 1565 21 octobrio. Et per conto a messer Nicolo Vidal per due croce di legno da fu-
nerali lire nove val L 9 s —
Ibid.
- 1568 maistro janero orese...
Ibid.
- 1571 10 april contadi a maistro Nicolo fabro per manifatura del caderano dela

sachristia e per haver fatto doi chavette di dua serature del armer in la sopraditta sachrestia lire doi soldo uno val L 2. s 1.

Ibid.

1572 2 febraro per contadi al Reverendo messer Pre Batista Rossi canonico nela sopraditta chiessia per haver dipinto tanti diopierj over candellotti per veneracion di S. Maria ceriolla sechondo il solito lire sette val... L 7. s.

Ibid.

1572. 5 febraro per contadi alli Reverendi frati di S. Maria dele gratie nominato gradoal in quanto fa reschatato a Ragusi lire diesse val L 10 s.

Ibid.

1572. 2 adi 4 ditto (april) per contadi al sartor cotto da Sebenicho per seda negra et cusitira di rasso et ormesin per far la coperta al chialletto per far ossequio el chorpo del nostro Signor jessu christo soldi quatro vel L — s 4.

Ibid.

1587 30 zener per contar a ser heironimo bertuzzi per haver depento li candelotti per li rezimenti e per li capi del consegio... L 1 s. 12.

Ibid.

1587 primo setembrio per contadi a messer Agustin mercaro per conto del veschovo tolse di ormisi bianco per far certi paramenti per la jesia binachi — L 44 s. 3.

Ibid.

1589 16. mazzo per le cortine per li altari et per il crucifixo...

Ibid.

1590—1591 per contadi a maistro Jacomo tocilo sartor per aconzar li pliviali... per seta... per tela...

Ibid.

1592 20 april per tanti contadi a ser Nicolo Vidali per far conzar a Venetia il turbolo d'arzeno con la navizela grande et far pattena lire cento e vinti... L 120 s—

Ibid.

1592 20 mazo per contadi a toçillo conço pivial di panno doro L 1 s 4.

Ibid.

1594 adi 5 april Messer Francesco de Rinaldis spicier die haver per uno cereo pascal de cera zala di peso 1 20 a L 24.

Ibid.

1602 29 novembrio, per contar a magistro Stefano Stanicich acomodar il fonte in altro logo et carmerlogio 5 et alcuni altri concier L 10 s.

Ibid.

1602 2 9bre per contadi a magistro Bartolo sartor per accomodar alcuni pani in chiesa L 9. s 2.

Ibid.

1602 23 zener per contadi a m^{ro} Zorzi sartor per fatura de un pivial bianco L 4 per franza L 2 per cordelina seda et avi L 1 s.

Ibid.

1604 primo zugno a m^{ro} Marin per far la croce nova per il crocifiso et tagliar doi travi L 14. 10.

Ibid.

- 1606 april a m^{ro} Zorzi fece il paramento stola e manipolo...
Ibid.
- 1609 13 agosto Michiel Vellicovich fauro per la fattura di sudetti quatro ferri, ganzo e doi fiubbe del cadenazzo piccolo di dentro della porta della capella del Santissimo Sacramento e fattura di quello perche non servira lire una soldi dieci L 1 s 10.
Ibid.
- 1609 4 settembre per mezza libra di squarcina fina al garzon della bottega del s^r Marin Gazari data al sacrestan per legar il battochio della campana grande soldi dieci val L — s. 10.
Ibid.
- 1610 8 febraro per contadi a m^{ro} Alvise marangon da Venezia per haver fatto da novo il tellaro per le sudette porte del Santissimo Sacramento, il soglier alle porte grande il tavolato nella chiesa, et altri servitorij nel coro di essa L 5 s —
Ibid.
- 1610 8 zugno per contadi a maestro Zorzi di Piaseri sartor per haver repezato e conzato li pluviali di velluto verdi et pavonazo la pianeta et le strette de damasco bianco et per seda L — 2 s.
Ibid.
- 1610 24 settembre per contadi a m^r Andrea Sassovich per haver fatto la cassa per mandar in essa il pluviale di panno d'oro in Venetia, per accomodarlo, soldi dodici, val L — s 12.
Ibid.
- 1610 M^{ro} Andrea Sassovich popravljja klupe.
Ibid.
- 1610 11 detto (dicembre) per contadi al s^r Marin Gazari brazza 5 1/2 di taffetta turchina tolto per la cortina alle reliquie portate dal illustrissimo signor Vescovo da Roma qual si devono metter avanti il Crucifisso miracoloso lire disisette soldi diese, val — L 17 s 10 ... per fattura di detta cortina a m^{ro} Zorzi de Piaseri consignata al tesserier lire una val — L 1s —
Ibid.
- 1610 detto (dicembre 1610) per cordon bianco brazza (3) al Gazzari per commodar una stola et azzì bianchizadi dato al tesserier soldi quattordici e mezzo L — s 14.
Ibid.
- 1610 Magistro Michiel Vellicovich favro.
1611 11 maggio per una scova doppia al garzon del gazari data al sacrestan L — s 3.
Ibid.
- 1611 5 ottobre per quattro anzoletti indorati mandati da Venezia dal s^r Francesco Hettoreo et consignati all tesserieri come nel suo conto L 65.
Ibid.
- 1611 24 settembre al sudetto (maestro Zuanne Donguas) per aver acconzato nel organo il tremolo soldi dieci val L — s 10.
Ibid.
- 1612 4 I Maestro Michiel Vellicovich favro popravljja ključanicu i ključ vrata orgulja
1612 25 zugno per contadi a s^r Nicolo de Maestris per aver commodato alcuni libri della chiesa, soldi sei val L — s. 6.
Ibid.

1613 ultimo febraio per contadi a m^{ro} Marco orese da Sibenico per haver netato la navisella d'argento e imbrocato la sua pedata L — s. 12.

Ibid.

1613 luglio per contadi a maestro Zuanne marangon per haver fatto delle tavole della cassa della pala della Madonna, tre forme, per mandar a Venetia, per far le veriate alli balconi della capella grande e della ditta Madona soldi 10.

Ibid.

1613 25 detto (maggio) per contadi al s^r Marin Gazari per cordellina stretta di seda rossa brazza 12 a s 3 1/2 il braccio, data al tesserier per le signacole delli mesali v — L 2 s 2.

Ibid.

1613 m^{ro} Marco Raguseo calligher popravlja biskupove rukavice d'aghuchio...

Ibid.

1613 10 novembre per contadi a m^{ro} Zuanne sudetto (dongas) per fattura del letto-rin fatto di novo lire doi, soldi dieci val L 2 s 10.

Ibid.

1613 novembre, per uno gotto di vero dato al sudetto per la comunione L — s 2.

Ibid.

1614 7 februar per contadi al orese maestro Fillippo Pogliese per haver conciliato un candellier de laton, soldi sei, val L — s 6.

Ibid.

1614 ultimo maggio Item contadi a maestro Fillipo pugliese prese per haver nettato il pastorale d'arzeno, imbroccatolo con cinque broche del suo argento, fatto di ramme, et indorato dal suo oro una oppera che li mancava, drizato et imbroccato la zoia d'argento del pluviale lire tre val — L 38 —

Ibid.

1614 primo novembre per contadi a m^{ro} Piero Dutich marangon per cappara de venir a far li banchi in sacrestia et altri servitij in chiesa a L 3 al giorno alle sue spese lire vinti quatro L 24 s.

Ibid.

1614 isplata Petru Dutiću medu ostalim i za le porte sotto il campanile grande koje radi.

Ibid.

1614 23 decembre per cordella d'azze a mazette brazza 37, a s. 3 il brazo, comprata da uno marcer forastiero che vendeva in piazza, data al Piaseri con le altre, et merletti fatti venir da Venezia per fornimento delli cammisi gia tagliati val L 5 s 8.

Ibid.

1614 24 decembre, isplata zlataru Filipu za popravak srebrenine.

Ibid.

1615 9 gienaro per contadi a m^{ro} Pietro Dutich marangon per conto della fattura delli lavori in sacrestia L 10 s —

Sv. IX

1615 28 detto (april) per contadi al alfieri per brazza, 12, di merletti consignati ual

sudetto Piaseri per fornir li sudetti cammisi che fa lavorar lire una soldi sedeci val — L 1 s 16.

Vol A.

- 1615 luglio isplate m^{ro} Zorzi de Piaseri za češći popravak crkvenog ruha.
Ibid.
- 1615 luglio per contadi a madona Girolama relicta quondam messer Giulio Duimiceo per la fattura di sette cammisi fatte di tella, et forniti con le cordelle, et merli a mazette d'azze, fatto il tutto portar per avanti da Venetia et da Sibenico, et qui in parte comprato, come nelle partide a sei lochi poste, à regione de L 4 s 11 l'uno, et otto amiti à s 5 l'uno, dateli à cuser et governare, dal sudetto m^{ro} Zorzi, et consegnato il tutto al Reverendo Lupino tessaurier in chiesa val L 33 s 16.
Ibid.
- 1621 17 Febraio per contadi a m^{ro} Simon da Fiume marangon per le sue fatiche come nel libro di sua partita appare L 26:11.
Ibid.
- 1621 25 april a m^{ro} Simon da Fiume per scattole de armeri de pareti in chiesa e sacristia, accomodar 3 campane nel campanil.
Ibid.
- 1622 14 novembre a Francesco Rinaldi specier... per candelle.
Ibid.
- 1623 Per contadi al orefice per la doratura del zoel del pluviale panno d'oro L 10.
Ibid.
- 1623 25 decembre. Per oglio a m^{ro} Francesco Cetinich mentre lavoro detti confesionarij L —: 8.
Per fattura di detti al sudetto Cettinich a L 2:6 la zornata L 32:4.
Per tre tavole che mancavano per finir detti confesionarij — L 4:4.
Per travi sei d'albeo al s^r Marin Gazzari L 7 l'uno L 42.
Ibid.
- 1624 5 genaio per uno bicchier di cristallo — L —: 6.
1624 detto, m^{ro} Filipo sarto per conzar drappi et apparati.
Ibid.
- 1624 Marzo 22 kandeloti za Veliku sedmicu se dobavljaju iz Zadra per mano di ser Marino Gazarovich
Vol B
- 1624 Marzo 22 m^{ro} Simon marangon per conzar banchi in capella di S. Croce, et per ficar nelle sedie del coro...
Vol B
- 1625 25 zenaro, per cere comprate a Spalato nella botthega d'un ebreo — L 22:6.
Ibid.
- 1635 Marangone maestro Zane je izdjelao vrata ormarića u sakristiji.
Ibid.
- 1635 19 Luglio... un piron di arzeno.
Ibid.
- 1636 (?) Per zornate sette a mistro Filippo Radissich sartor che stete a accomodar li paramenti della chiesa a L 1:10 la zornata L 10:10.
Per seda sarze cinque di diversi colori val L 3:10.
Per azze di diversi colori L — : 15.
Vol IV.
- 1637 28 luglio al Reverendo Nicolich per l'aver copiato un libretto per uso della chiesa L. 2.
Vol. B.

1639 29 novembre Per contati a magistro Zuane Donguas per sua mercede di accomodar la sedia per il predicator nel pulpito L 1 s —

1639 11 settembre per pagati a monsignor Primicerio per spesi da lui in merli brazza sedeci, cordella e mazette larga brazza dò, cordella stretta et acci per far metter a tavaglie fatte per li altari di lenzuoli lasciati alla chiesa da Madalena consorte di Bartolo Savoiaro L undeci s 4.

1639 15 xecembre deve dare per tante cere fate venir da Curzola di peso libre vnticinque mezzo al tre L settanta sei s 10 L 76 s 10.

Ibid.

1640 12 aprile... Presenti a ciò signor Triffon Vrbanich orefice et... testimonij.
Vol VIII ACH

1642 22 II, isplata m^{ro} Vincenzo Pugliese za popravak planita.

Vol. IV ACH

1643 3 aprile Venezia... Item per dipinger il Santo sul cera pascale L 1 s 11 item per indortura del detto cereo s 3.

Vol A. ACH

1643 19 aprile per contadi al Prette Ragusino che habita nel'convento di S. Marco per ligature di tre Pasterij (sic) del coro della cathedrale lire dieci val — Lire 10.

Ibid.

1648, 7 genaro per contadi all' orefice, che accomodo l'aspersorio d'argiento e il pirone d'un candelliero d'argiento L 5.

Vol. B. ACH

1649 20 luglio per due suatti e per fatura al Gatulin nell'accomodar il danno fatto da sorzi nell'organo 1 10.

Ibid.

1652 ultimo marzo cassa sudetta deve dare per contadi a m^{ro} Andrea Damianovich sartor per fattura comodo paramenti e dalmatiche L 20:—

Ibid.

1653 25 novem Per chiodi diede hebreo al Gatolin di gia quando acomodo i banchi in chiesa L 1:7—

Ibid.

1668 Per contadi al mistro Cenice che face un ferro per il pulpito per tenir il Xpo L 3.

Cassa dell'opera contrascritta deve haver per piombo libre vinti comprato per far canne per l'organo a s 12 la libra val L 12.

Per un foglio di carton s 12 doi passa di fil di laton s 8. brochette lire una, cordella brazza 15, s 30, due pelle de suatto L 3 il tutto per l'organo val L 6:13... Per contadi al mistro Cenise per un ferro per l'una canna della cornemusa L 1:1. Per spesi in sette tavole chiodi cinquanta, fatura e manual in far paredo all'organo in tutto dodeci 2 soldo dodeci val come in pollizza L 12:12.

Ibid.

1669 4 aprile

per tanti rimessi in Venetia per comprar un pluviale, et doi tonicelle cum doi manipoli et una stola di damasco bianco. Item doi tonicelle cum doi manipoli et una stola di tabin rosso amarizo di parangon con li loro ornamenti. Item tre antipendij per l'altar maggior cioe un rosso l'altro bianco et il terzo di damasco con li suoi ornamenti lire mille, cinquecento consegnato a Pron Mattio Scutari val come per polizza di 20 aprile 1669. L 1500.

Ibid.

1671 per ampolle pera quatro di cristallo per le messe comprate a 22 maggio val L 2:16.

Ibid.

1672. 6. V io Michiel paulicevich detto Cenise skovao ključanicu za armer della crosetta.

Filza

1673 30 novembre contati a maestro Nicolo Gattolin lire doi soldi dieci per haver hauto desfatto l'organo.

Filza

1674 15 novembre. Ricordo per Venezia cere neccassarie per uso della chiesa cathedral di Lesina.
Un cereo indorato da libre trenta con la figura di S. Steffano Papa et martire dico lire n° 30.

Filza.

1674 13 decem. per dieci tavole comprate dal s.^r Gregorio Buchich per far casson da riponer le canne dell'organo lire nove a soldi disdotto l'una L 9.

Vol. B.

1675 30 april isplačeno majstoru drvodjelcu Luki iz Trsta za radove L 20.

1675 30 april A. domino Piroman Piroteo bolette cinque d'orologista a sconto.

Ibid.

1676 17 marzo lire trecento e vinti soldi otto per un giogiello, o petorale d'argento indorato et pietre fatto fare per nuovo dell' Illustrissimo et Reverendissimo Monsignor Vescovo Andreis per le funtioni episcopali come dal conto aprobat da S. Signoria Illustrissima et detto zio gielo consegnato al Reverendo signor Don Matteo Marinich canonico thesorier come affermo sotto suo conto — n° 15 L 320 s. 8.

Ibid.

1676 Io Giov. Battista Vidali operario cassier contrascritto devo haver ad 7 aprile lire dodici date a magistro Olivo Floreo per fatura del baldachino fatto per l'altar del Santissimo, oltre la tella coretanza rimasta appresso di lui di detta razione come per sua confessione del giorno d'hoggi N° 25 L 12.

Ibid.

1676 23 decembre lire cento novanta una contate a maestro Isseppo Franco campanaro per resto di fattura della campana grande per libre 212 de metallo da lui speso.

Ibid.

1677 25 april per contadi a D. Steffano Resta organista per diverse spese da lui fatte in concier dell'organetto imprestato da Pisani lire dieci.

Ibid.

(1675)? Iz prijepisa optužbe protiv biskupa Andreisa Vijeću Mudrih u Mletke:
... Ha fatto rifabricare da un tale mistro Marco marangon capitato da Trau suo paesano e famigliare il Trono dove risiede in chiesa, ritrovandosene inalzati li gradi a quattro scalini in luoco di tre soli, che prescrive il ceremoniale, a di più dupplicando l'altezza di cadaun scalino fuori dell'ordinario, contro la forma del praticato per tutto lo stato...

Sv. I

1676 2. VIII obračuni za popravak sata s Piromanom Pireteo orlogista.

Ibid.

1677 2. VIII Per pagatio a m^{ro} Luca da Trieste marangon per haver agiustato l'ombrella lire doi — L. 2 —.

Knjiga Škole Presv. Sakramenta (od sada P.S.)

1678. 16. II Per dati al s^r Giovanni Battista intaggiator della gallia dell' eccelentissimo Garsoni per haver agiusta il feral grandio lire sei soldi dieci — L 6 = 10.

Ibid.

1678 8 novembre lire settanta otto contate a D. Quinto Gratiani per far venir da Venezia sei vasi de fiori di seda che fabricano le convertie (4) per ornamento dell' altar maggior...

Vol. B

1678. 6 decembre plačeno za daske antependija oltara i za klupe majstoru Jakovu Fiamengo.

P.S.

1679 19 luglio lire quaranta una s 12 contate a Domnino Quinto Gratiani per resto di sei alboiri di fiori di seda con li suoi vasetti di stagno di Fiandra gia ordinati del signor kasier Pietro Stalio operario precessore.

Ibid.

1680 si fa la dichiarazione d'esser stati portati da Venetia del Rev. Signor Archidiacono detto Hettoreo sei candilieri d'ottone et una croce per il altar di S. Prospero.

Knjiga Bratovštine Sv. Prospera, sv. 16.
Historijski arhiv u Zadru.

1680. 27 febraro isplata a Maistro Gabriel Moratti sartor za popravak ruha.

Vol. B.

1681 1. VIII isplačeno Petru Hektoroviću per fattura di alcuni fiorini fatti a pittura di alcuni fiorini fatti a pittura per l'altar maggiore L. 26.

Vol. C.

1681. adi primo 7 bre confesso io Hettore Hettoreo casier del Carmeni d'haver ricevuto dal s^r Giacomo Agnelli operario un cecchino per impiegarlo con altri contributi dalle scuole di questa catedrale in tante pitture fatte sopra i cartoni del Pittor dell' Eccellentissimo Sr Capitano in Golfo Garzoni da scrivere per gli apparati della chiesa nelle solennita. In fede di che ho fatto la presente L 26.
Hettore Hettoreo qual sopra.

Filza.

1682 2 novembre. Popravak oštećenog kaleža i tablica sacrum convivium coll In principio et lavabo per l' altar maggior.

Vol. C.

1683 3 aprile Al. P. F. Nicoli Tinadei (!) per haver dipinto le colone, fresi e doi figure lire nove — L 9:

P.S.

1684. Cassa contrascritta et amministrata da me Deodato Leporini operaio cassiere deve dare adi primo Agosto lire quatro cento contate al Reverendo Signor D. Steffano Milovcich da Corzola organista per agiustamento del organo della chiesa di questa catedrale Ricevuta di detto N° 41, L 400.

Ibid.

1684 Cassa contrascritta tenuta et amministrata da me Diodato Leporini operaio cassiere deve dare adi 26 agosto lire quatro cento novanta quatro contate a maestro Francesco di Marco marangone da Ragusa habitante a Curzola a conto della fabrica fatto del Organo della catedrale riceputa da detto — n° 49, L 494:—

Ibid.

1684 28 agosto lire settanta otto contate a Reverendo D. Steffano Milovcich da Curzola organista per comprare a Venezia cane dieci di peltre di fiandra per tante che mancano nel organo della catedrale riceputa di detto n° 51 L — 78: —

31 detto lire sedici al signor Allesandro Gazzari per l'affitto di casa habitata dal Reverendo D. Steffano Milovcich organista, per il tempo che si e servito, e tratenuo ad agiustare Organo della cattedrale riceputa di detto — n° 52 — L 16: —

Ibid.

1684 Cassa contrascritta tenuta et amministrata da me Diodato Leporini operaio casiere deve dare a di primo ottobre lire cento e vinti doi contate a maestro Antonio Ismaelli da Corzola per doi modioni da lui fatti e lavorati per servizio del organo riceputa di detto n° 53 L 122:—

1684 20 ottobre isplačeno 12 lira majstoru Antunu Radici za postavljanje tih medaljona L 12, a majstoru Ivanu Cegliubin iz Korčule što ih je pomogao staviti pod orgulje L 16.

1684 6 novembre isplačeni drvodjelci Frano i Nikola Bassi za ljepilo i daske della fabbrica del organo.

1684 26 novem. isplačeno L 110 za usavršavanje i dovršetak fabrike orgulja.

1684 18. dec. lire cinquanta doi contate al Reverendo S.D. Steffano Milovcich per resto delli dieci canne di peltre di Fiandra, quale servono per adobbo dell' organo come per riceputa N° 3 L 52:—

Ibid.

1684 2 agosto per doi gotti di cristal lire una soldi quattro.

P.S. ACH

1684 giugno, luglio dovoz dasaka iz Senja i Rijeke per la fabbrica del' organo.

Vol. C.

1684 6. VIII Fra Nicolo Tinacci Agostino per tanti fustoni lavorati per addobamento degli altari — un scudo d' argento.

Filza

1685 Ultimo febraio. Per date a mistro Nicolo da Ragusi per metter al loco posto le veriate L doi L 2:—

P.S.

1686 24 genaio lire sette s 10. contate a maistro Nicolo Bassi marangone per aver agiustato li cori nella sudetta chiesa compe per riceuta N° 7 L — 10: 10.

Vol. C.

1686 15. II Magister Andrea Zuchelli L 25 per cinque giornate per metter le vedriade alli ovadi di detta chiesa.

Filza

1686 27 luglio lire otto s 4 contate al molto reverendo D. Marco Dragineo per un schiavetto per uso di detta chiesa come riceuta N° 33. L 8: 4.

Vol. C.

1696 13 aprile L dieci soldi sedeci contate al Agostin Rossi per robba data cioè cannavazza al Sibischini sartor per accomodar con rassa, et seda et altre accomodar, e repezzar li paramenti, come in caution n° 14 L 10:16.

Vol C

1698 5 april lire quatordecì soldi otto contata al signor Girolamo Vidali al signor Bassa per li tre mascoli grandi con li loro maschi pesarono libre 12 fatura nova venetiana come anco per la giuba del caenazzo riceputa n° 18 — L 14:8.

Ibid.

1701 17 I zlataru Acutis da Spalato isplačen popravak tamjanke.

Vol. D.

1701 30. I A maistro Francesco Mladineo per fatura della porta nova della chiesa.

Ibid.

1702 23 luglio Martin della Torre orefice za popravak kadionika L 75.

Vol. D.

- 1702 11. VIII Santo Bassanese popravljao ormare sakristije i izradio letturin.
Ibid.
- 1704 4 mazzo per contati a Don Gio Domenico Barbirich Lire vinti cinque s 4 per aver acconciato un piuvial a fiori, un altro di veludo rosso, et un pavonazzo et due piante una a diversi fiori e l' altra pavonazza di lanetta e per seda e cordon come per sua caution in filza N° 11 L — 25:4.
Ibid.
- 1705 15 april Reverenda Madre Bianchini L 12 per fattura d' otto corporali nuovi, dodici incoladi et cindeli purificatorij.
Filza
- 1705 17 VIII Ivan Dominik popravljao doi pianete et un misal.
Ibid.
- 1706 18. V Frano Dornić fenestrer iz Splita primio 330 Lira i 4 novčića za ostaklje-nje dva prozora.
Ibid.
- 1707 1 sept. per la serratura fatta all' Armar dove si e riposto il busto di argento di Santo Stefano L 4:4.
Ibid.
- 1711 29 ottobre contati a Reverendo Signor D. Giorgio Luxio disdotto per colla spesa nell'aggiustare l'organo in riceputa N° 14 L. —: 18.
Ibid.
- 1711 20 decem. a signor Cesare Saverio Cesarini per aver agiustato l'organo L 14.
Ibid.
- 1713 31 marzo. Item per altre due tole venetiane per far l'arha L — 6 = 18.
- 1713 31 marzo Item a magistro Rado Zadecharis per fattura di detta val — L 4 —
Filza
- 1714 28— 9 bre Magistro Marin Chiudina... per fattura di due confessionarij.
Ibid.
- 1714 1 marzo Lissa isplata zlataru Andriji Latinicich za popravak kadionika i ca-na d'argento.
Ibid.
- 1716 29 V una fogheretta di rame col anima di ferro per uso della chiesa L 12:5 di B.V.^a vale di giusta moneta Dalmatina L 18:7 piccoli sei.
Filza
- 1718 3 marzo Venezia. Obračun Martina i Antonija Picinin fonditori di campane za novo zvonu.
Filza
- 1723 10 Luglio confessa maistro Francesco Zia marangon del Eccellentissimo Ca-pitan in Golfo dal Illustrissimo Gian Antonio Stalio operario e cassier de questa catedrale per due banchi novi da servire uno per l' Illustrissimo Reverendissimo s^r Vescovo et l'altro per l'Eccellentissimo Capitan in Golfo, et loro successori aver riceputo L 57:4.
Filza
- 1724 25 settembre a m^{ro} Francesco Agiraldi calderaro... per una scattola fatta che dovra servir per l'ostie.
Filza

(Bez nadnevka) narudžba u Mlecima:

Un paro di cussini di bel cori d'oro, serviranno per l'altar maggior... koralne knjige, misali, breviari uvezani u korice con le broche d'otton di fuori per tutti quattro lati.

Filza (1721 ?)

1723 19 giugno spese lire cento et ottanta in due tapedi uno grande e l'altro piccolo comprati dall'eredita del quondam monsignor Asperti come in cauzione posta in filza al numero 18 L 180—

Vol. E

1724 Adi 23 ottobre. Spese lire sessanta per altre tante date al signor D. Giorgio Luxio organista di questa cattedrale, cioe per toccar la corina musa, essendo stato de sui avanzi dall'opera sino al giorno d'oggi, come si legge nella cauzione posta in filza al numero 20 Lire 60.

Ibid.

1724 25 novembre ... per aver governato due vasetti.

Io Josepo Braicich
Filza

1727 10 ottobre Spesi per refar li vasetti di stagno perche erano tutti rotti L 37.
Računska knjiga Bratovštine Gospe Karmela

1729 4 luglio Spesa fatta in Venetia da me Giulio Giaxa Presidente sudetto per il santo, seque
... Per l'Altareto della Madonna della Pietà posto in Capella del Santo col quadro et l'intaglio di Padre Eterno color a bronzo doratto con le collonette, anzoletti al Indorator, indortura sfazze et per colori al pitor al mandante di bona valuta il tutto lire cento e sette dico L 107.

1729 Per doi cusini di corridoro per l'altar del Santo di bona L 6: di Dalmazia L : 15:—

Knjiga Bratovštine sv. Prosperaa

1728 28 luglio per agiustare un abitino di raccamo d'oro a fiori figuri e velli che era raccamo sopra velo bianco e per tornar metter il velo, bianco nuovo a seda L 3.8.

Knjiga bratovštine Gospe Karmela
ACH

1730 luglio In un sechiello con suo aspensorio per i funerali che farà il signor Parocò per non rischiar quello d'argento.

Vol. E

1730 29 oct. per Iseppo sartor per acquistar i rasetti.

Ibid.

1736 26 XII lustrar i ottoni della chiesa.

Ibid.

1738 8 I Per far nettar ed accomodar l'argenteria all' orefice Cortino L 40.

Filza

1739 27 maggio per tanti contati al Domino Francesco Cortivo orefice lire vinti sei in gazzette a quatro bezzi per fattura d'una balla d'uno delli turiboli come per sua cauzione in filza al n°5 L 26 =

Ibid.

1741 11 aprile deve dare per tanti contati a Bartolo Pittor per far in dipenser con S. Stefano Croce et altri per il cereo lire trenta cauzione n° 4 L 30.

Vol. F.

1742 Spesi per due candelieri d'otton presi a Spalato L 40.

Filza

1748 2 marzo contati per le due tabelle. In principio e Lavabo colle sue sfaze d'intaglio dorato a magistro Zuanne Papizza da Citta vecchia L 20.

Knjiga P.S.

1752 9 giugno. A maestro Zuanne Papizza per intaglio fattura e doratura del baldachino L 120.

Knjiga bratovštine P.S.

1752 28 april una foghera di rame portatali da Venezia per uso della sagrestia della catedrale L 62 s 18.

Filza

1753 8 aprile Francesco Dormich finestrario izrađuje una stella, njezinu ramatu di fil d'otton, bez ostakljenja u Zadru za L 66:10.

Filza

1755 adi primo April Lesina. Furono contate a me Felice Bonino dal sr. Pietro Lupi operario di questa cattedrale lire trenta di bona moneta in pagamento di cento e venti brazza merli da Chiozza fattili venir da Venezia per fornimenti de camisie ad uso della sagrestia della chiesa medesima val moneta da Dalmazia lire sessanta cinque soldi sei dico L 65:6.

Li sudetti merli furono consegnati alla sacrestia di questa cattedrale. Più brazza tre tella moneghina à L 4 il braccio importa lire dodeci duo.

L 13 : 10

L 78 : 16

canonico Muratti Tesoriere predetto.

Filza.

1763 8 aprile, Francesco Cortivo orefice isplaćen za popravak kadionika.

1763 23 novembre magistro Zuane Samohod à conto della fattura di un armer principiato per la sacristia.

Filza

1770 22 I, Magistro Zuane Novach muraro e verzer per acomodar della stella col cristali L 2:10.

Per accomodar l'altre due stelle della chiesa cioè per vetri tondi n° 19 e stellette n° 17 in tutto L 7: 4.

Filza.

1775 3 V, per due banchi nuovi in chiesa della Beata Vergine fatti fare da maestro Antonio Salvadori, per tavole chiodi, a fattura dati al medesimo lire sessanta L 60.

Knjiga Bratovštine Dobre smrti. Historijski arhiv Zadar. Hrvatski spisi.

1784, 25. V per n° 6 Candegleri grandi, 2 quatro mezani di legnio inargentato li qualli a portato il Zaneto di Secho da Venezia importa B.V. L 42: fa di Longa 157:

— Knjiga Bratovštine Dobre smrti. Historijski arhiv Zadar.

1785, 7 decembre Per contati a m^{ro} Bartolo Vurancovich per fattura del letturin che sta sopra la dastadura, nonche per diverse lighignole e per fattur del rochel-lo del tendon come in sua cauzione al n° 13 L — 10: —

Knjiga Bratovštine P.S.

1784 19 dec... due Agnus d' Argento, uno dè quali è di figura quadra tutto d'argento fatto in forma di scattola che si apre da due parti, l'altro rotondo contor-

nato solamente d'argento.

Vol VII

1789 23 marzo Più contati al maistro per fattura di due bone grazie e per aver governato li damaschi L 10.

Knjiga Bratovštine Dobre smrti, Historijski arhiv Zadar, Spisi Hvara.

1791 8 novembre Per sei palme di galetta di seta e per vasi sei dorati il tutto fatto venire da Venezia L 60: B.V. fanno di longa L 144.

1792 4 marzo Per far accomodar l'archivio in sacrestia L 24: —

Knjiga administracije Joakima Jakše.

1792 30 ottobre contati al Protto Zuane Salvadori per la fattura accordata de scanso zecchini dieciotto con debito di far stuccar il detto volto che non fù esequito per mancanza del stuccatore e furono tenuti indietro zecchini otto e per l'opera sin ora fatta furono soltanto numerati zecchini dieci fanno L 480.

Brtovština P.S.

1794 Adi 10 Aprile spesi per contati a domino Zanetto Rosignoli orefice per far governar e lustrar la lampada d'argento e le tavolette del Sacrum Convivium, lavabo ed In principio mezzo talero L = 12:

Knjiga Bratovštine Gospe Sedam Žalosti.

1795 14 settembre Contate per Sacrum Convivium d'argento e le due tabelle In principio et Lavabo fatte venire da Venezia zecchini N° 24 do al 48 l'uno fanno L 1152.

Knjiga P.S.

1798 spesi per brazza come sopra (7) merlo provisto in Venezia per la tovaglia L 43:10 B.V. fano L 104:4.

Knjiga Bratovštine Dobre Srmti. Spisi Hvara,
sv. 22. Historijski arhiv Zadar.

1798 17 marzo krojač Girolamo Cunicich plaćen za popravak crkvenog ruha.

Filza.

1804 14. IV splitski zlatar Matich isplaćen za pozlatu kaleža i patene.

Filza 77

1802 8 marzo dato per alquanti fiori dipinti da adobbar l'altare al Pittor Ferarese che si trova qui F. 12.

1802 18 maggio. All orefice Zuane Rosignoli per far lavar ed accomodar tre lampade d'argento L = 24 =

Knjiga P.S.

1803 Contate ad orefice Antonio Carli che accomodò il pamelo d'argento dell' asta del nuovo baldachino. = 4 =.

Ibid.

1803 25 Agosto per Palchetto nuovo da portare la Santa Imagine fatto dal protto Salvadori — L 51.

Knjiga Bratovštine Gospe Sedam Žalosti.

1804. Contato a mistro Antonio Cristofoli per fattura e materiale della sfazza dell altare dell Santissimo Crocefisso nella chiesa de R.R.P.P. Francescani L 84.

Più al signor Pasqual Pitore per accomodar la pala nella stessa chiesa L 120.

Più per dipinger lo stesso altare ad Antonio Cristofoli sudetto L 360:

Knjiga Bratovštine dobre smrti. Spisi Hvara vol. 22, Historijski arhiv Zadar.

Primo 9bre 1804 Lesina

Per governar un balcon nella sacrestia di S. Stefano.

Veri tondi n°15 à f. 1:4 — 18: —
Per crosero " — 3:—
Per piombo onze 8 " 3:16
Per stagno, e ligatura " 4:—
Per fatura " 14:—

Suma f. 42 : 16
Giacomo Sodo fenestrer

Filza

1841 30 giugno 1841 a Spiridon Tocigl per olio di lino et per la pittura de pulpiti etc fior. 21 talari 47.

Knjiga Bratovštine P. S.

1888 9 luglio 1888. Zadarski drvodjelac Ottavio Vergendo primio 400 fiorina za ristauro del coro di detta chiesa come da contratto stipulato in data 6 aprile 1888. On se o tome dopisuje sa prof. Smirićem i putuje iz Zadra u Hvar.

1889. 26. II. Na temelju ugovora od 4. travnja 1888 Ottavio Vergendo fui pienamente saldato dallo stesso venerabile capitolo dell' importo di fiorini 1500 mille cinquecento da esso ricevuto per restauro e locazione del coro della cattedrale.

Sv. III

1889 4 marzo A Gius. Paduan follista salario di Genaiò, Febraio e Marzo 1889 fior 6.

Knjiga P.S.

Tih godina su redovnik Gajtan Letić i Vicko Kovačević takoder popravljali orgulje.

1892 Antun Marchi isplaćen per la cornice allo stemma pontificio.

1895 Per altri fiori finti comprati a Vienna f. 8. 20.

1896 4. II pagati all organaro Pietro Bazani da Venezia per restauro nell organo.

1897 18 II, per spedizione pale, nolo, assicurazione, imbarco e lettera raccomandata al pittore Gheriš a Vienna f. 11.60.

1897 20. II Spedizione del quadro della B.V. Addolorata a Vienna f. 8.49.

1897. 1. X, Rivalsa per le casse colle pale arrivate da Vienna f. 31.4.

1897 1. X, Imbarco e nolo della casa colla pala di S. Stefano f. 13. 20.

1897 12. XII, Rivalsa della pala di S. Stefano di ritorno da Vienna facchinaggio dalla riva alla chiesa di detta pala f.1.20.

1897 14. III Introitati dall amministrazione dei legati più quall compartecipazione al ristauro delle pale di S. Stefano, dell Addolorate e di S. Gaetano f. 200.

Introitati dal Dr Antonio Boglić erede del defunto suo fratello Dr Giacomo Boglić pel ristauro dalla pala S. Giuseppe, comprese le spese di trasporto 180. Spediti al restauratore delle pale a Vienna Edoardo Gerisch, a saldo ristauro delle pale, giusta conto 8/7 1898 f. 647, 80.

Knjiga škole P.S.

SUI RESTAURI E GLI ACQUISTI DI OPERE D'ARTE NELLA CATTEDRALE DI HVAR (LESINA) DAL XV AL XIX SECOLO

Cvito Fisković

Nei vecchi archivi ecclesiastici della città dalmata di Hvar (Lesina), in particolare nell'archivio amministrativo della sua cattedrale, sono conservati i volumi manoscritti sui lavori di costruzione della stessa, che l'autore dell'articolo ha già pubblicato nel suo libro «La cattedrale di Hvar» nel 1978. Altri autori hanno ugualmente scritto sui dipinti e le opere d'arte di questa chiesa.

L'autore di questo articolo esaminando il materiale d'archivio sulla costruzione della chiesa, che ha pubblicato, ha raccolto molte ricevute, conti per l'acquisto di opere d'arte minori, di oggetti d'artigianato artistico per la cattedrale e anche per il restauro di tali oggetti, arredi, opere d'arte in metallo, paramenti sacri, organi, vetri ecc., ciò per il periodo che va dal XVI al XIX secolo. Da queste ricevute e conti, accanto all'oggetto e all'opera restaurata, sono riportati anche la data del restauro e il nome del maestro che lo eseguì, nonché il costo o la spesa di riparazione o il luogo d'acquisto.

Per questi lavori di restauro di oggetti d'arte la cattedrale raccolse indirettamente e nel corso del tempo, in base alle sue esigenze, maestri intagliatori, orefici, fabbri, sarti, pittori su cera, pittori, rilegatori di libri, vetrai e riparatori di organi. Erano per la maggior parte maestri locali, originari di Hvar o qui trasferitisi come artigiani. Giunsero a Hvar da Dubrovnik, Trogir, Split, Korčula, Stari Grad (sull'isola di Hvar), ma anche dalle città più lontane di Rijeka e Trieste, da città italiane, da Venezia, dalle Puglie e alcuni da Kaneja sull'isola di Creta, dalle Fiandre e dalla Spagna.

Numerosi furono coloro che collaborarono a questi restauri e acquisti, e appartenenti ad ogni classe sociale, innanzitutto e conformemente al dovere sacerdoti, tra i quali si sceglievano i tesoriere e i procuratori, poi nobili, tra i quali anche i noti letterati croati Hanihal Lucić e Marin Gazarović, infine popolani, marinai e ufficiali delle galie veneziane e militari del forte cittadino, nobildonne e pinzochere, mercanti di varie merci.

Questo articolo è, dunque, oltre al resto anche un contributo alla conservazione di oggetti d'arte religiosa dal XVI al XIX secolo a Hvar, e con ciò fino ad un certo punto dà un'idea di questo problema anche nel resto della Dalmazia nel corso di alcuni secoli.